

Møte tirsdag den 4. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 21):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til styret for pensjonsordningen for stortingsrepresentantene (Innst. S. nr. 39 (2001-2002))
2. Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 vedkommende rammeområde 5, Justis- og politidepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 4 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002))
3. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 vedkommende rammeområde 14 Stortinget mv., enkelte kapitler under Finans- og tolldepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 10 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002))
4. Referat

Presidenten: Representantene Leif *Lund* og Britt *Hildeng*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

De innkalte vararepresentanter, for Buskerud fylke Unni Hennum *Lie*, og for Møre og Romsdal fylke Ola T. *Heggen*, har tatt sete.

Fra representantene Åge *Konradsen* og Per Ove *Width* foreligger meddelelse om at de trekker tilbake de innvilgede permisjonssøknader for tiden fra og med 4. desember til og med 6. desember.

– Disse meddelelser tas til etterretning.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Tore-Arne *Strøm* fra og med 4. desember og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Tomas *Norvoll*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Tomas *Norvoll* er til stede og vil ta sete.

Statsråd Odd *Einar Dørum* overbrakte 4 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Før sak nr. 1 tas opp til behandling, vil presidenten meddele at denne innstillingen ikke har ligget ute i den reglementsmessige tid, dvs. 48 timer.

Med hjemmel i forretningsordenens § 32 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler denne saken nå.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag. – Det er da vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til styret for pensjonsordningen for stortingsrepresentantene (Innst. S. nr. 39 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 585)

S a k n r . 2

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 vedkommende rammeområde 5, Justis- og politidepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 4 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 40 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter og Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Trond Helleland (H) (komiteens leder): Det er hyggelig for justiskomiteen å kunne starte ballet her i Stortinget med fagkomiteens budsjettbehandling.

Vi legger fram en budsjettinnstilling som på svært mange punkter er enstemmig. Komiteens generelle merknader gir uttrykk for stor grad av enighet om hovedstrategiene for kriminalitetsbekjempelse.

Vi slutter opp om to hovedstrategier: forebygging av kriminalitet og rask reaksjon på kriminelle handlinger.

Det finnes ingen enkle løsninger i kriminalpolitikken. Søkelyset må rettes mot det ansvaret den enkelte har for egne handlinger, og mot de forhold i samfunnet som innvirker på kriminalitetsutviklingen. Samfunnet må sette klare grenser for akseptabel atferd i form av riktig og rask reaksjon.

Samfunnets sikkerhet og beredskap vil bli styrket gjennom dette budsjettet. Regjeringen har lagt inn en pakke på 140 mill. kr for å iverksette nødvendige tiltak etter de grusomme terrorangrepene på USA 11. september. Terrorangrepene satte et kraftig søkelys på samfunnets sårbarhet og behov for ekstra innsats for økt sikkerhet og beredskap.

Komiteen er tilfreds med Regjeringens satsing på dette området, bl.a. ved at både POT og den sivile beredskapen får økte bevilgninger.

Kriminalitetsbildet er i stadig større grad preget av internasjonale miljøer og grenseoverskridende kriminalitet. Det er derfor viktig å fortsette arbeidet med å tilpasse norsk lovverk og samarbeidsformer til internasjonale forhold.

I arbeidet for trygghet, kriminalitetsbekjempelse og rettssikkerhet er politi- og lensmannsetaten, domstolene og kriminalomsorgen i en særstilling. Innsatsen til aktørene i denne straffesakskjeden er av stor betydning både i forhold til forebygging, i forhold til å hindre ny kriminalitet og i forhold til ivaretagelsen av kriminalitetens ofre.

2001 vil gå over i historien som året da det ble vedtatt omfattende organisatoriske reformer i justissektoren. Strukturendringene i politiet og førsteinstansdomstolene og opprettelsen av den nye domstolsadministrasjonen i Trondheim skal settes i verk neste år. Målet er en effektivisering og fornyelse av justissektoren. Også iverksettelsen av nylig vedtatte lovendringer knyttet til etterforskningsmetoder og straffegjennomføring vil kunne bidra til en mer effektiv kriminalitetsbekjempelse. Det er viktig å følge disse reformene nøye.

Fokus på økt tempo i straffesakskjeden må fortsatt ha førsteprioritet. Jo raskere reaksjon som iverksettes ved lovbrudd, jo større forebyggende effekt vil reaksjonen ha. Hver dag som går før en forbryter møter reaksjon, dom og soning, svekker sjansen for at samfunnets innsats har effekt. Spesielt når unge er tiltalt, er det viktig med rask straffesaksavvikling. Jahre-rapportens forslag til effektivisering av straffesakskjeden peker på at den største utfordringen når det gjelder saksbehandling, er å bli kvitt restansene hos politijuristene. For å hindre ny kriminalitet og tilbakefall må det ikke gå for lang tid fra en kriminell handling begås til domsavsigelse, soning og rehabilitering igangsettes. Det er derfor viktig med en balansert og fleksibel ressurstilførsel til de ulike ledd i straffesakskjeden.

Politi- og lensmannsetat har blitt tilført store ressurser de siste årene. Dette har gitt merkbare resultater. Nå ser vi en tendens til økt press på domstoler og kriminalomsorg. Faren for økt saksoppbygging og soningskøer er til stede. Økte ressurser til domstolene og kriminalomsorgen må prioriteres de nærmeste årene. Kriminalomsorgen har blitt tilført nye midler gjennom Regjeringens tilleggsproposisjon, noe som gir bedre mulighet til å opprettholde det høye aktivitetsnivået og kapasitetsutnyttelsen i fengslene.

Jeg vil også peke på flertallsmerknaden fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti som åpner opp for å ta i bruk sivilforsvars- og forsvarsanlegg for å redusere soningskøen. Vi ber spesielt om en vurdering av Vardåsen leir ved Kongsvinger. Jeg vil understreke at dette må være en overgangsfase mens vi venter på at nye fengsler blir bygd.

Presset på domstolene øker også, spesielt i Oslo byrett er oppbyggingen stor. Flertallet – Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti – har derfor funnet rom for å sette av 15 mill. kr ekstra til domstolene, hvorav størstedelen bør tilføres Oslo-domstolene.

Fangetransport er en stor utgiftspost for både politi og kriminalomsorg. Det samme flertallet ber om at det gjen-

nomføres en prøveordning hvor fangetransport settes ut på anbud. En slik ordning må være under politiets ledelse og kontroll. Det bør også igangsettes andre tiltak for å redusere ressursbruken til fangetransport. Det er viktig å frigjøre midler slik at både politiet og kriminalomsorgen har ressurser som kan settes inn på prioriterte oppgaver.

Komiteen tar også opp mange viktige problemstillinger i sine fellesmerknader, noe de ulike medlemmene av komiteen etter hvert vil komme tilbake til.

Jeg er veldig godt fornøyd med samarbeidet i justiskomiteen. Jeg takker komiteen for et godt samarbeid, og jeg vil anbefale komiteens flertallsinnstilling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Knut Storberget (A): Jeg vil også berømme mine komiteemedlemmer og komiteens leder i forhold til det arbeidet som er gjort i justiskomiteen.

Kampen mot kriminalitet fortjener faktisk en så pass bred enstemmighet som man hadde, og for så vidt har, i justiskomiteen på mange områder. Jeg er glad for at mye av den justispolitiske debatten som har vært i samfunnet tidligere, har vi lagt til side og på mange måter klart å bli enige om de brede linjene.

Særlig glad er jeg for at justiskomiteen har pekt på to årsaker til kriminalitet som man ønsker å gjøre noe med. Det er kampen mot fattigdom – og da særlig at vi må redusere de økte forskjellene vi ser i samfunnet – og kampen mot et økende alkoholforbruk. Jeg vil i så måte spørre komiteens leder, representanten Helleland, om hva slags tiltak Høyre i regjering tenker seg i forhold til å redusere forskjellene i Norge for igjen å redusere kriminaliteten, og hva slags tiltak man tenker seg for å redusere det økende rusforbruket vi ser, særlig i yngre aldersgrupper.

Jeg må også i forhold til det representanten Helleland sa når det gjelder spørsmålet om en balansert ressurstilførsel til straffesakskjeden, spørre om hva som er årsaken til at Høyre og regjeringenspartiene, som på tampen av komitebehandlingen ble enig med Fremskrittspartiet, faktisk ikke har fulgt opp det man skrev i innstillingen om at kriminalomsorgen nå trengte ytterligere ressurstilførsel. Hva er det som gjør at man da man flyttet 50 mill. kr på tampen av komitebehandlingen, ikke fant en eneste krone til kriminalomsorg, noe man vitterlig sa var noe av det viktigste man skulle gjøre?

Trond Helleland (H): Her er det rom for lange utredninger på bakgrunn av de gode spørsmål som representanten Storberget stilte: Hva vil Høyre gjøre for å redusere de økte forskjellene og for å begrense rusmiddelbruken – og hvorfor har vi ikke gitt mer midler til kriminalomsorgen?

Når det gjelder dette med Fattig-Norge, er det en problemstilling som Stortinget har hatt på sin dagsorden lenge. Men jeg vil vel hevde at det er først etter at den nye sosialministeren har kommet på plass, at det virkelig har blitt fart i den debatten. Det er konkrete tiltak på gang, og det vil bli gjort ting både innenfor skatte- og avgiftssystemet.

met, innenfor tilgangen til arbeidsmarkedet og innenfor andre områder for å hjelpe dem som er i en vanskelig situasjon – også i forhold til sosialhjelpssatser og annet der den forrige regjeringen la seg på et lavt nivå.

Når det gjelder rusmiddelmissbruket, er jeg veldig opptatt av de nye narkotiske stoffene som dessverre florerer i altfor stor grad i ungdomsmiljøer. Jeg tror vi framover må fokusere kraftig på holdningene til narkotika, på holdningene til den livsstilen som mange ønsker å være en del av, men at det må kunne gå an å operere innenfor de miljøene uten å bruke den type stoff. Alkoholmissbruket er også et stort problem, og det peker komiteen på i mange felles merknader. Storberget har selv bidratt til disse gode merknadene, så jeg viser til dem.

Når det gjelder kriminalomsorgen, har vi bl.a. pekt på at det er et press. Vi ønsker, i motsetning så langt til Arbeiderpartiet, å ta i bruk utradisjonelle metoder for å øke tilgangen på soningsplasser. Vi peker, som jeg gjorde i mitt innlegg, på bl.a. Vardåsen leir i Kongsvinger – i Storbergets eget fylke. Vi peker på at det må være mulig å ta i bruk andre anlegg for å få dette på plass. Dette vil ta tid, men vi skal ikke hvile. Vi skal stå på, og vi skal satse på kriminalomsorgen videre.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg vil gi honnør til Høyre for at de er med på en svært grundig og etter mitt syn korrekt analyse av hva det er som forårsaker kriminalitet. I innstillingen til nytt budsjett for justissektoren skriver en enstemmig komite at kampen mot kriminalitet ikke alene kan føres innenfor de rammer justissektoren råder over, men krever en helhetlig politikk som gir like muligheter for utdanning og arbeid til alle, sosial trygghet og små forskjeller mellom folk.

Videre skriver vi at kampen mot fattigdom er av særlig betydning. Slik jeg ser det, er dette forpliktende uttalelser som vil slå tilbake på oss sjøl dersom vi ikke nå styrer utviklinga i en kriminalitetsforebyggende retning, slik vi her har definert den.

Med tanke på at Høyre er det største partiet i den nåværende regjering, og ifølge min partileder er det partiet som utformer politikken i denne regjering, vil jeg stille representanten Helleland følgende spørsmål: Føler han at hans parti med neste års statsbudsjett bidrar til en utvikling som i mindre grad produserer kriminalitet? Eller har representanten Helleland behov for å ta noen telefoner for å fortelle sin regjering hvordan justiskomiteen ser på dette, slik at vi ved neste korsvei kan få et budsjett med en noe større touch av sosial profil?

Trond Helleland (H): Jeg synes det er interessant at når Høyre og den nye Regjeringen har satt kampen mot fattigdom på dagsordenen, er det SV og Arbeiderpartiet som utfordrer Høyre på dette. Det viser nettopp at vi har truffet når vi har tatt opp dette temaet – når vi sier at vi vil bekjempe fattigdommen, når vi sier at det viktigste og mest sosiale en kan gjøre i forhold til budsjettet for neste år, er å sørge for at rentenivået går ned, at den enkelte får mer å rutte med, og at den enkelte har større muligheter til å klare seg. Det er viktige tiltak. Det er viktig om du er

fattig eller rik. Det er viktig å kunne disponere mer av egen inntekt, det er viktig å kunne ha muligheten til å nedbetale huslån, ha muligheten til å skaffe seg en bolig osv.

Kampen mot fattigdom er viktig, det er riktig. Men det aller viktigste når det gjelder kriminalitet, er at søkelyset, som komiteen også sier, må rettes mot det ansvar den enkelte har for egne handlinger. Den enkeltes handlinger er ikke noe som oppstår i et vakuum, de oppstår naturligvis som en følge av det miljøet den enkelte vokser opp i. Så det å se kriminalitetsbekjempelse i et større perspektiv, slutter Høyre seg hundre prosent til. Det å ha en god oppvekstpolitikk, det å ha muligheten for trygge oppvekstvilkår, det å ha et kulturtilbud, det å ha et skoletilbud – i det hele tatt det å ha en rekke tiltak som rettes inn mot at barn og unge får et trygt oppvekstvilkår, er kanskje noe av det aller viktigste i kampen mot kriminalitet.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Gjennom budsjettprosessen i komiteen har det vært en utkrystallisering ved at man har søkt fellesskapsløsninger som man synes har vært positive.

På samme tid er det også avklart en del interessante forhold. En utfordring som går fra oss til Høyre og komitelederen, blir i forhold til det som har med sivil verneplikt å gjøre. Vi har oppfattet at Høyre har vært et parti som iallfall tidvis har stått oss nær når det gjelder å bekjempe kriminaliteten, men også i forhold til vårt syn når det gjelder sivil verneplikt. Denne gangen snur Høyre og åpner for at man faktisk kan lette adgangen til å søke sivil tjeneste framfor militærtjeneste. Det hadde vært interessant å høre hva som har ført til Høyres dreining i holdningen til nettopp denne problemstillingen.

Trond Helleland (H): Jeg tror ikke Høyre har snudd i forhold til synet på sivil verneplikt. Tvert imot har et av årets mest omdebatterte temaer knyttet til denne budsjettinnstillingen vært nedleggelse av forskolen på Hustad leir. Den har naturligvis vært et viktig tiltak, men både den forrige regjeringen og denne har gått inn for nedleggelse – riktignok for å overføre tilbudet i form av kortere kurs – og seminarvirksomhet.

Høyre er naturligvis – og vil fortsatt være – et parti som er opptatt av at den enkelte skal utføre verneplikt, og fortrinnsvis innenfor det militære. Det er det ingen tvil om. Høyre mener at militærtjenesten er noe av det viktigste norske gutter kan være med og delta i, og det er en viktig del av dannelsen av det enkelte menneske. Men vi respekterer naturligvis at noen tar et annet valg, at noen ønsker å gjennomføre en sivil verneplikt. Da er det viktig at vi har en sivil verneplikt som gir den enkelte mening, og som gir noe tilbake til samfunnet. Det føler jeg at vi er med på å legge til rette for gjennom denne innstillingen. Vi er opptatt av at den sivile verneplikten skal være lengre enn militærtjenesten. Det skal ikke være noe lettere å gjennomgå en sivil tjeneste enn en militær tjeneste.

Det har vært mye diskusjon om begrepet «sivil verneplikt». Personlig har jeg fortsatt den oppfatningen at det som er verneplikt, er i det militære. Men jeg aksepterer at

Stortinget har valgt å forandre navnet til «sivil verneplikt».

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Gunn Karin Gjøl (A): En ny regjering skaper alltid forventninger og spenning om hvilken politisk linje den vil legge seg på. Gjennom budsjettbehandlingen i justiskomiteen har vi fått noen svar. Med Fremskrittspartiet som støtteparti ser vi nå de første tegn til en klar høyredreining i justispolitikken. Fremskrittspartiet har riktignok fått lite gjennomslag i bruk av penger, men derimot oppsiktsvekkende stor innflytelse på de mer strukturelle sidene av justispolitikken. Stikkord er konkurranseutsetting av fangetransport og signaler om privatisering av fengslene.

De politiske skillelinjene i Stortinget har fram til i dag i svært mange saker gått mellom Høyre og Fremskrittspartiet på den ene siden, og Arbeiderpartiet, sentrum og SV på den andre siden. Hvor denne skillelinja går nå, er høyst uavklart. Men det er tydelig at Høyre har tatt det første stikk internt i Regjeringa i kampen om innholdet i kriminalpolitikken.

Jeg er overrasket over at Venstre og justisminister Dørum, som jeg ser på som en stor beskytter og forsvarer av rettsstaten, i det hele tatt vil åpne for konkurranseutsetting av fangetransport.

Behandling av personer i politiets varetekt, herunder fangetransport, er en offentlig oppgave hvor det må stilles strenge krav til opplæring, erfaring og vandel for de personer som utfører denne tjenesten. Jeg trodde virkelig at Venstre, Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet delte dette standpunktet.

Arbeiderpartiet mener bruk av makt ikke må privatiseres. Dersom fangetransport skal overlates til private, vil det medføre at private må gis adgang til å bruke makt dersom den som transporteres, setter seg til motverge. En slik privatisering av maktbruk har viktige, prinsipielle sider. For meg synes det helt klart at Regjeringa ikke kan ha tenkt særlig gjennom konsekvensene av et slikt forslag. Dessuten er ingen av de berørte fagmiljøene konsultert. De mange rettslige problemstillingene denne privatiseringen av makt fører meg seg, er heller ikke avklart. Her ser det ut som det kun er behovet for å blidgjøre Fremskrittspartiet, som har betydd noe.

Arbeiderpartiet mener kriminalitet ikke er noe vi kan kjøpe oss vekk fra kun gjennom mer penger til politiet og strengere fengselsstraffer. Vi vet at de samfunn som ensidig har satset på en slik linje, har den høyeste kriminaliteten. Det trengs innsats hvor alle må bidra – enkeltpersoner, frivillige organisasjoner, lokale og sentrale myndigheter, og hele rettssystemet inkludert.

Fattigdomsbekjempelse er ikke viktig bare fordi fattigdom er et onde i seg selv, men også fordi store forskjeller mellom folk skaper grobunn for kriminalitet. Et samfunn med små forskjeller er derfor et gode også i kriminalpolitisk sammenheng.

Den nye regjeringa legger opp til store skattelettelser, konkurranseutsetting av helsevesenet og kraftig vekst i

antallet private skoler – en politikk som på alle disse områdene vil føre til større forskjeller blant folk. Jeg er forundret over at partier som Kristelig Folkeparti og Venstre vil være med og bidra til en slik utvikling.

Arbeiderpartiet og SV vektlegger i våre merknader behovet for ytterligere styrking av rettshjelpen. Vi vet fra store rettshjelpsundersøkelser at den del av befolkninga som har størst behov for sosiale ytelser, er de som minst kjenner sine rettigheter.

Det udekkede rettshjelpsbehovet i befolkninga knytter seg altså i stor grad til lovgivninga som skal sikre utjevninga av forskjellene i samfunnet. Arbeiderpartiet mener derfor at rettshjelpstilbudet må være en del av velferdssystemet og et viktig redskap for å sikre en utjamning av forskjellene mellom folk. Vi foreslår derfor, sammen med SV, at Regjeringa må komme tilbake til Stortinget med egen sak om fri rettshjelp der gratis førstegangskonsultasjon, fri juridisk rådgivning knyttet til offentlige servicekontorer, jusstudentenes rolle og utvidelse av rettshjelpslovens saklige dekningsområde behandles. Dette er tiltak et flertall i komiteen tidligere har sluttet opp om, da stortingsmeldinga om fri rettshjelp ble behandlet. Jeg formoder at ikke den interne uenigheten mellom Høyre på den ene siden og Kristelig Folkeparti og Venstre på den andre siden i behandlingen av meldinga om fri rettshjelp vil lamme Regjeringa i den videre oppfølging av denne viktige saken.

I arbeidet med å forebygge kriminalitet blant barn og unge er det grunnleggende å legge til rette for trygge oppvekstvilkår, like muligheter til utdanning og gode sosiale nettverk.

Arbeiderpartiet mener det må fokuseres på tiltak som kan forhindre ny kriminalitet blant barn og unge som allerede har begått kriminelle handlinger. I straffesaksavviklingen må saker med unge lovbrutere prioriteres, slik at samfunnets reaksjon kan komme raskere enn i dag. Flere unge begår lovbrudd før de har nådd den kriminelle lavalder på 15 år. Også overfor disse ungdommene må samfunnet reagere, først og fremst i form av meklings- og konfliktråd. Slike meklinger må være basert på frivillighet. Arbeiderpartiet og SV foreslår derfor å øke støtten til konfliktrådene med 4 mill. kr. Det må i tillegg utvikles en helhetlig strategi for reaksjonsformer for lovbrudd blant barn og unge i aldersgruppen 12–18 år, tilpasset lovbruddets karakter og den enkeltes livssituasjon.

Frihet fra overgrep og frihet fra frykt er grunnleggende i et velferdssamfunn. Vold mot kvinner er brudd på menneskerettighetene. Mye er de siste årene gjort for å bedre voldsutsatte kvinners situasjon. Strafferammen er skjerpet, og voldsofferstatningen er forbedret. Men fremdeles gjenstår en rekke uløste problemer. Politiets arbeidsmetoder må forbedres for å kunne avdekke og dokumentere vold mot kvinner. Arbeiderpartiet er derfor glad for at en enstemmig komite går inn for at det opprettes familievoldskoordinatorer ved alle politidistriktene, som dermed får spisskompetanse på familievold.

For å sikre ressurser til dette arbeidet foreslår Arbeiderpartiet og SV at det i tillegg avsettes 3,2 mill. kr til etablering av familievoldskoordinatorer. I tillegg fore-

slår vi at det bevilges 1,8 mill. kr til prosjektet Alternativ til Vold.

Terroren mot USA 11. september bidrog til en kraftig opptrapping av sikkerhets- og beredskapstiltakene i Norge. Komiteen gir sin samlede tilslutning til de økte bevilgningene Regjeringa har foreslått på dette området. Fremdeles mangler den fulle oversikten over de behov for ressurser som bl.a. overvåkingspolitiet har. Vi har derfor full forståelse for at Regjeringa har behov for å komme tilbake senere med de endelige tallene over de behov som foreligger, knyttet til sikkerhet og beredskap.

Politiet har de senere årene vært budsjettvinneren innenfor justissektoren. Det synes å ha gitt resultater. Oppklaringsprosenten har økt, og saksbehandlingstida er på vei ned. Arbeiderpartiet har i tillegg store forhåpninger til at politireformen kan frigjøre ressurser til mer operativ polititjeneste. Vi mener politiets ressursbehov ikke alene kan løses med mer penger. Det er nå behov for å se på organiseringen og på hvordan en mer effektivt kan bruke de pengene en allerede har til disposisjon.

Samtidig med den kraftige satsingen vi har hatt på politiet de senere årene, opplever vi et økt press på domstolene og kriminalomsorgen. Opphoping av saker og danning av soningskøer er et voksende problem. For å hindre ubalanse i straffesakskjeden og dermed reversering av den positive utviklingen vi har sett i arbeidet for å få en hurtigere straffesaksbehandling, må det gis mer penger til domstolene og kriminalomsorgen. Arbeiderpartiet har derfor sammen med SV foreslått at det settes av 8 mill. kr mer til domstolene og 20 mill. kr mer til kriminalomsorgen.

I går besøkte jeg innsatte i Ringerike fengsel. En av de tingene som jeg fikk med meg tilbake til Stortinget, var noe en fange sa til meg. Han sa at betydningen av innholdet i soningen og behovet for rehabilitering av fanger aldri må glemmes. Vi må hindre at mennesker som sitter inne, blir gjengangere i fengslene. Og jeg er helt enig med ham. Like viktig som at fengsling oppleves som straff, er det å hindre at innsatte blir gjengangere i fengslene. Arbeiderpartiet ønsker derfor en enda sterkere innsats for å bedre innholdet i soningen.

Helt til slutt vil jeg ta opp mindretallsforslaget fra Arbeiderpartiet og SV.

Presidenten: Gunn Karin Gjøl har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Linda Cathrine Hofstad (H): Jeg må si at det er litt rart å høre Arbeiderpartiet snakke om fattigdomsproblematikk nå, og at de utfordrer Høyre på det. Jeg kan ikke skjønne annet enn at det er en knusende dom over et nesten sammenhengende arbeiderpartistyre i over 70 år.

Det er selvfølgelig et mål at økte bevilgninger til politiet skal resultere i et tryggere samfunn, og at forbrytelser avsløres og forhindres. Men det hjelper ikke bare med økte bevilgninger. Det er også kjempeviktig å se på mulighetene for andre alternativer.

Prøveordninger der fangetransport settes på anbud, er et slikt eksempel. Det vil frigjøre vesentlig tid og ressurser i politiet, slik at de kan vise seg mer i gatebildet og bruke ressurser på kriminalitetsbekjempelse. Når det hevdes at fangetransport utført av sivile strider mot rettsikkerheten, er det å snu det på hodet. Det er når fangetransport krever så store ressurser fra politiet at oppklaring og bekjempelse av kriminalitet blir nedprioritert, og når folk flest føler utrygghet i hverdagen, at rettssikkerheten blir truet.

Et annet eksempel er de kreative grepene samarbeidspartiene og Fremskrittspartiet har gjort når det gjelder den sprengte kapasiteten i norske fengsler. Her har vi bedt om at sivilforsvars- og forsvarsanlegg kan vurderes brukt som fengsler, og at det skal åpnes for at private aktører gis mulighet til å bygge og leie ut til kriminalomsorgens drift.

Hva gjør Arbeiderpartiet? Jo, de sier nei, nei og nei til samtlige nye alternativer vi har kommet med. Men det overrasker meg ikke i særlig stor grad at Arbeiderpartiet, med sine sterke og tette bånd til fagbevegelsen, ikke ønsker å se på andre muligheter. Mitt spørsmål til nestlederen i justiskomiteen blir derfor følgende: Når vil Arbeiderpartiet løsrive seg fra båndene til LO og være villig til å foreta nye grep, slik at vi kan møte de store utfordringene vi står overfor i justissakene?

Gunn Karin Gjøl (A): Jeg er glad for at representanten Hofstad er svært opptatt av fattigdomsproblemene, for det er også Arbeiderpartiet.

Men forskjellen på et høyreparti og et sosialdemokratisk parti er at vi ikke bare ønsker å gi almisser til dem som er fattigst, men at det skal bli mindre forskjeller mellom folk. I det budsjettet som ble vedtatt bare for noen dager tilbake, ser vi ikke akkurat at Høyre har bidratt til at forskjellene blant folk er blitt mindre. Det viktigste tiltaket fra Høyre i regjering da de fikk mer penger til disposisjon, var å gi mer skattelette til dem som har mer enn nok fra før. Vi synes det er viktig å satse både på å ha en god boligpolitikk – der ser vi nå at Høyre svikter – og på å ha en god utdanningspolitikk. Også der ser vi nå at Høyre svikter. Vi ser det som viktig å skape minst mulig forskjeller mellom folk og bidra til at det ikke blir slik at det er kun de som har behov for penger, som skal tildeles det, slik at man får et klart skille mellom dem som er virkelig fattige, og oss andre.

Høyre snakker om fattigdomsbekjempelse, og det er jeg veldig glad for. Men hvem er det som er de fattigste og svakeste innenfor rettsvesenet? Jo, det er de som sitter i fengsel. Arbeiderpartiet har sammen med SV tydelig signalisert at vi ønsker å gjøre mer for dem som er i fengsel. Skal vi bidra til at folk ikke blir kriminelle gjengangere, er vi nødt til å gjøre noe med innholdet i soningen. Derfor har Arbeiderpartiet og SV foreslått 20 mill. kr mer til kriminalomsorgen. Det er bare en start – med det store behovet som finnes innenfor kriminalomsorgen – for å få til et bedre innhold i soningen.

Så til dette med fangetransport. Man kan godt påstå – som representanten Hofstad – at dette er gammelt tanke-

gods fra Arbeiderpartiet. Men jeg er ganske sjokkert over at ikke også Høyre, et parti som tidligere har vært opptatt av rettssikkerhet for menneskene, nå vil følge opp dette.

André Kvakkestad (FrP): Det ble sagt at det er viktig å se og tenke helhet i straffesakskjeden, og det er jeg veldig enig i.

I den sammenheng kom siste taler inn på domstolene. Den såkalte økningen på 8 mill. kr som Arbeiderpartiet har foreslått, er i realiteten et netto kutt på 2 mill. kr i forhold til de midler som ble lagt inn i finansinnstillingen. Man kan i utgangspunktet stille spørsmål om hvorvidt en økning på 8 mill. kr er bedre enn det som allerede lå inne, nemlig en økning på 10 mill. kr. – Men nok om det.

Det spørsmål som jeg godt kunne tenke meg svar på, er: Hvis man er opptatt av å se hele straffesakskjeden i sammenheng, hvorfor har man ikke da i det minste sett domstolsbehandlingen i sammenheng? For Arbeiderpartiet har ikke lagt inn en eneste krone når det gjelder økning av bevilgninger til lagmannsretten. Med full prøvingsrett osv. i ankeinstansen ville en tro at Arbeiderpartiet også så behovet for å gi midler slik at man hindret lange køer i lagmannsretten. For det kan vel ikke være slik at man kun er interessert i å redusere køene til by- og herredsretten, og ser det som helt i orden at sakene hopper seg opp i tidsrommet mellom dom i herreds- og byretten og behandling i lagmannsretten?

Gunn Karin Gjøl (A): Hvor representanten Kvakkestad får de tallene fra, og at det faktisk er et kutt fra Arbeiderpartiet i bevilgningene til domstolene, stiller jeg meg litt undrende til. For også Arbeiderpartiet støttet, sammen med resten av Stortinget, opp om den økningen regjeringen Bondevik foreslo til domstolene i forbindelse med budsjettet. Det er riktignok slik at det brukes 1 milliard kr årlig på domstolene. At representanten Kvakkestad da klarer å framstille det som om forskjellen på om en får til noe innenfor domstolene eller ikke får til noe innenfor domstolene er disse 2 mill. kr til lagmannsretten, stiller jeg meg svært undrende til.

Det som er viktig innenfor dette området, er at vi ikke får en ubalanse i straffesakskjeden. Vi har hatt en stor innsats overfor politiet de senere årene. Det vi ser nå, er at vi er i ferd med å få en ubalanse hvor vi får et økt press på domstolene, og hvor vi er i ferd med å få et økt press i forbindelse med lange soningskøer. Det overrasker meg litt at Fremskrittspartiet, som sammen med Arbeiderpartiet deler bekymringen for en ubalanse i straffesakskjeden, ikke velger å bevilge mer penger til kriminalomsorgen. I forbindelse med den budsjettbehandlingen vi har hatt i komiteen, har vi hatt noen friske midler til disposisjon, som vi kunne ha fordelt for å få utjevnet denne ubalansen. Det Fremskrittspartiet svarer med, er å gi enda mer penger til politiet og litt mer til domstolene, men ingenting til kriminalomsorgen.

Inga Marte Thorkildsen (SV): SV og Arbeiderpartiet har hatt et særdeles godt samarbeid i denne budsjettprosessen, men jeg er dessverre nødt til å uttrykke skuf-

felse over at også Arbeiderpartiet har bestemt seg for at Forskolen på Hustad skal nedlegges. I løpet av den tiden som har gått fra arbeiderpartiregjeringen avgav sin budsjettinnstilling og fram til justiskomiteen endelig avgav sin, har vi fått utallige henvendelser fra representanter for forskolen, ansatte, fagbevegelsen, de sivile vernepliktige tillitsmannsapparat og fra Fræna kommune. De viser alle til at en nedleggelse vil medføre store konsekvenser, selvsagt for Fræna kommune som mister 12 arbeidsplasser, men ikke minst for selve utviklingen av innholdet i den sivile verneplikten.

I løpet av de 17 årene forskolen har eksistert, har den ytt store bidrag til hvordan den sivile verneplikten skal utvikle seg. Ved skolen har f.eks. VOKT – volds- og konflikthforebyggende tjeneste – blitt til, og den har hatt verdifulle innspill til det såkalte ByPass-opplegget ved Dillingøy. De sivile vernepliktige får god opplæring i temaer som vold og årsaker til vold, tiltak mot mobbing og kriminalitet, unge sosiale nettverk – sårbarhetsfaktor, rusbruk og identitet – kommunikasjon med barn og ungdom, konfliktløsning og taushetsplikt.

Jeg vil gjerne spørre Arbeiderpartiet om de synes vurderingene som ble lagt til grunn for beslutningen om å nedlegge denne skolen, virkelig var gjennomtenkte, og om man egentlig tror at man får gjennomført en tilsvarende kompetanseutvikling videre framover uten å måtte pøse på med ekstra midler. Jeg vil særlig spørre om man ikke syns det ville vært reelt å gi de ansatte ved forskolen, de tillitsvalgte blant de sivile vernepliktige og Fræna kommune sjøl en mulighet til å uttale seg i forkant av en så vidt dramatisk beslutning. Kunne de ikke i det minste få et år på å omstille seg dersom det er slik at man mener at Forskolen er for dårlig innholdsmessig? Eller er dette bare et sparetiltak fra den forrige og den nåværende regjeringer side?

Gunn Karin Gjøl (A): Det er riktig som representanten Inga Marte Thorkildsen nevnte, at Arbeiderpartiet og SV har hatt et usedvanlig godt samarbeid i forbindelse med denne justisinnstillingen. Det er kun på ett område våre veier skilles, og det er i spørsmålet om forskolen på Hustad. Men når det gjelder sivil verneplikt og de spørsmålene representanten tar opp i forhold til de voldsforebyggende tiltakene, både VOKT og ByPass, er vi svært enig med SV. Disse tiltakene må videreføres, de må forbedres og de må utvikles enda mer. Disse tiltakene har vist seg å være svært vellykkede når de blir gjennomført av sivile tjenestepliktige. De bidrar til å forebygge vold i skolesamfunn og i ungdomsmiljøer, og det ønsker vi å videreføre. Årsaken til at vi har vært med på en innstilling der vi går inn for nedleggelse av forskolen på Hustad, er at vi mener at den utdanningen man får der, er god, men at den er lite tilrettelagt i forhold til å forberede de sivile tjenestepliktige for det arbeid de skal ut i i tjenesten sin. Derfor ønsker vi at disse pengene i større grad blir brukt til å få flere av dem som står i kø til sivil tjeneste, inn i tjeneste, og at man i tillegg bruker midler på ordninger som VOKT og ByPass. Vi ser at det er et problem at man har ulike ordninger i de ulike delene av landet – i

Møre og Romsdal og nordover har man en ordning med en forskole, mens man i Sør-Norge kun har et innrulleringsprogram gjennom Dillingøy. Derfor har vi gått inn for en løsning der vi velger å legge ned forskolen på Hustad.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Som nyvalgt stortingsrepresentant vil jeg innledningsvis få lov til å skryte litt av komiteen og den måten jeg har opplevd at komiteen har jobbet på. Den vilje som samtlige partiers representanter har vist for å finne fram til løsninger som alle kan stille seg bak, har imponert. Komiteen har samlet sett vist stor vilje til å ta et justispolitisk ansvar gjennom å søke fellesløsninger. Det har ikke vært slik i alle de øvrige politiske fora som undertegnede har deltatt i. Totalt sett gir denne arbeidsformen inspirasjon og inngir samtidig tillit og utfordringer.

At komiteen har søkt felles- og flertallsløsninger betyr ikke at det ikke finnes store politiske skillelinjer. Og slik skal det være.

Komiteen har gjennom sine fellesmerknader bl.a. pekt på at rask reaksjon og balanse i straffesakskjeden er viktig. Det slutter selvfølgelig Fremskrittspartiet seg til. Men det må da samtidig være et paradoks for de partiene som har vært i regjering, at dagens situasjon ikke er bedre enn hva tilfellet er. Vi trenger mer politi, domstolens kapasitet må økes, og det samme gjelder for kriminalomsorgen. Hvordan dette skal kunne løses innenfor dagens rammer, er uforståelig for oss i Fremskrittspartiet. Det finnes kanskje noen som tror at alt kan løses med gode ord og tanker, men realiteten er at penger må til. I motsatt fall blir resultatet svært utilfredsstillende.

Et annet område som bekymrer og utfordrer komiteen, er den økende barne- og ungdomskriminaliteten. Her må man finne en løsning. I motsatt fall vil problemene bare øke på, og med dagens rammer er i allfall ikke justissektoren i stand til å håndtere dem. Tidligere kunne man kanskje ha bedt Forsvaret om hjelp, men de har om mulig enda større problemer.

Gjengkriminalitet er også et problem som vårt samfunn er nødt å forholde seg til. Fremskrittspartiet ser med spesielt stor bekymring på gjenger som hovedsakelig består av innvandrerungdom. Mange av disse ser ikke ut til å akseptere norske lover og regler. Det fører igjen til økende problemer, samtidig som det fører til vansker for dem med tilsvarende bakgrunn som overholder vårt regelverk. I slike tilfeller må vi i fellesskap vise at disse holdninger og den slags atferd er uakseptabelt, og at dette vil bli slått hardt ned på.

Innen politiet og domstolene er det foretatt store omlegginger, og disse etatene må nå vise at de framstår som mer handlingsdyktige i tiden som kommer. Omstruktureringene må gi seg utslag i økt produksjon. Frigjorte midler som følge av endret struktur må benyttes til å styrke andre områder innen justissektoren.

Fremskrittspartiet har innsett at det må midler til for å komme videre, med andre ord, vi styrker politiet. Mer synlig politi betyr mindre kriminalitet. Domstolene sliter med etterslep av saker, noe som er uverdigg for et rikt land

som vårt. Fremskrittspartiet har derfor i sitt alternative statsbudsjett styrket domstolene med 50 mill. kr – fordi det er nødvendig.

Videre har også vi i Fremskrittspartiet erkjent at kriminalomsorgen ikke er tilfredsstillende utbygd. Det bekreftes ved at det står ca. 1 600 mennesker i kø som venter på å få gjøre opp for seg. Av respekt også for disse må kriminalomsorgen styrkes, noe vi har gjort ved å tilføre 84 mill. kr til sektoren i vårt alternative statsbudsjett.

I forhold til kriminalomsorgen har Fremskrittspartiet vært en forkjemper for å gjøre ting annerledes enn før. I erkjennelsen av at dagens rammer ikke strekker til, må noe gjøres. Fremskrittspartiet har derfor vært en pådriver for at private skal kunne drive fengsler i Norge. Vi ser på det som et supplement og ikke som en trussel mot det bestående. Og faktum er jo at det offentlige, gjennom sine rammer, på grunn av manglende politisk vilje fra de øvrige partiene ikke makter å ta unna det behovet som eksisterer. Derfor mener vi at andre må være med og styrke omfanget gjennom driftsavtaler med kriminalomsorgen. Fremskrittspartiet mener også at en bør vurdere å kjøpe soningsplasser i utlandet dersom det finnes ledig kapasitet.

Så langt har et flertall i komiteen kun sluttet seg til at private skal kunne bygge fengsler her til lands – et skritt i riktig retning, men dessverre så altfor kort. Det som dog er positivt, er at et flertall i komiteen har sluttet seg til Fremskrittspartiets initiativ om å benytte seg av forsvars- og sivilforsvarsanlegg for å bedre dagens kapasitet. Det synes vi er svært positivt.

Et annet område hvor komiteen har uttrykt ønske om ytterligere innsats fra Regjeringen, er i forhold til personer som overføres til § 12-soning. Innen dette området finnes det i dag ulike tilbud, og komiteens flertall har påpekt nødvendigheten av at det inngås hensiktsmessige og kostnadseffektive driftsavtaler med private behandlingsinstitusjoner. I så måte vil jeg få lov til å peke på at stiftelsen RI-BO i Nordland bistår nettopp denne gruppen dømte på en positiv måte. Det er bl.a. gjennom å ha flere aktører at disse tilbudene videreutvikler seg. Det skal selvfølgelig være slik at det overordnede ansvaret, både økonomisk og faglig, skal ligge hos offentlig myndighet, men mangfold skaper bedre tilbud enn det monopolsystemene gjør. Fremskrittspartiet vil derfor følge opp dette arbeidet videre i tiden som kommer. Det primære må være at også denne gruppen personer må gis soningstilbud som er korrekte i forhold til deres funksjonsnivå. I motsatt fall blir det helt feil. Samtidig er det et annet vesentlig moment, nemlig at samfunnet også skal beskyttes mot disse menneskene og deres kriminelle atferd.

Siden det dessverre er et hovedproblem at justissektoren ikke får tilført nødvendige midler, har Fremskrittspartiet som mål å komme med forslag til nye måter å løse oppgavene på. Det har vi gjort i forhold til kriminalomsorgen og soningskøene.

En annen utfordring er de utgiftene som påføres i forbindelse med fangetransport i ulike sammenhenger. Dette feltet er vanskelig å budsjettere og vil derfor kunne gi svingninger. For Fremskrittspartiets del mener vi at tiden

nå er moden for å konkurranseutsette deler av denne oppgaven. Og det har et flertall i komiteen støttet opp om. Etter tilbakemeldinger fra bl.a. Falken, forventer vi nå at det vil bli fokusert mye mer på utgiftene innen dette området. På bakgrunn av innspill fra justiskomiteen ser vi fram til at Justisdepartementet tar tak i saken og lager et opplegg som gjør at også private firmaer gis anledning til å konkurrere. At man unngår monopol innen tjenesteyting er et positivt bidrag, som gir de økonomisk ansvarlige flere referanser å vurdere tjenesten ut fra.

Fremskrittspartiet har med stor interesse videre registrert at justisministeren ser positivt på de endringer som flertallet i komiteen har kommet fram til.

Det vil derfor være slik at de private nå må bevise egne påstander; at de faktisk er minst like gode faglig sett, til en fordelaktig pris. Som en del av komiteens innstilling fremmes det et forslag om en slik prøveordning vedrørende fangetransporten.

Her, som innen fengselsdrift og soning for dem som i vanlig forstand er soningsudyktige, skal det overordnede faglige og økonomiske ansvar ligge hos statlige myndigheter. På den måten vil det være ryddige forhold til både offentlige og private instanser som konkurrerer innen samme fagfelt.

Det kan ofte virke som om det norske folk i mange sammenhenger kun er en stor inntektskilde for staten. I så fall må en kunne spørre om det viktigste er staten eller folket. Som ombudsmann for folk flest vil mitt svar selvfølgelig være folk flest. Det er derfor med stor glede jeg registrerer at en samlet komite har avvist Bondevik-regjeringens forslag om å øke passgebyret, noe som ville påført det norske folk en utgiftsøkning på 15 mill. kr. Det er positivt og fornuftig, ikke minst med tanke på at disse gebyrene ble økt med 29,3 mill. kr for inneværende år. Sånn sett framstår avvisningen som både rettferdig og fornuftig. Nå er det jo ikke slik at politikk nødvendigvis oppfattes som verken rettferdig eller fornuftig, men i dette tilfellet har påstanden sin berettigelse.

Innen redningstjenesten er det mange store utfordringer i tiden som kommer. Redningshelikoptertjenesten skal behandles av Stortinget våren 2002, og et nytt radiosamband, TETRA, skal innarbeides og utvikles slik at de tre nødetatene får et felles radiosamband. På denne måten bør tjenesten bli forbedret i forhold til det som er situasjonen i dag, og en samordning til et felles nødnummer vil gi innbyggerne en enklere tilgang til nødhjelp.

Videre skal Sårbarhetsutvalgets melding følges opp. Som en konsekvens av det som skjedde i USA den 11. september, står også vårt samfunn overfor utfordringer som vi for kort tid tilbake så på som urealistiske i et godt og trygt samfunn som vårt. Det trodde man muligens i USA også. Faktum er at slike forhold som det Sårbarhetsutvalget pekte på, er nettopp forhold vi må være i stand til å håndtere i en gitt situasjon. Vår fordel er at vi har økonomi til å løse oppgavene, samtidig som vår gode økonomi gjør oss svært utsatte. Det er et tankekors og et faktum som vi må leve med.

En hovedutfordring for de øvrige partiene blir nå å følge opp Fremskrittspartiets satsing, slik at de misforhold som er i straffesakskjeden, rettes opp.

Avslutningsvis vil jeg ta opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Ellingsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A): «... kriminalitet må bekjempes etter to hovedstrategier: Forebygging av kriminalitet og rask reaksjon på kriminelle handlinger. I kriminalitetsbekjempelsen er årsaker og virkemidler sammensatte og kompliserte. Det finnes ingen enkle løsninger.»

Slik innleder en samlet komite sine generelle merknader i justiskomiteens innstilling. Videre er det en samlet komite som peker på at kampen mot kriminalitet krever «en helhetlig politikk som gir like muligheter for utdanning og arbeid til alle, sosial trygghet og små forskjeller mellom folk».

Dette vitner om nye perspektiver fra Fremskrittspartiet, som i den offentlige debatten stort sett fokuserer på lengre og strengere straffer og mer politi. At vi har et politi som er i stand til å gjøre jobben sin, er selvsagt viktig. Politiet gjør en viktig jobb også når det gjelder forebygging, men det er ikke nok. Det er viktig å ha en aktiv forebyggingsstrategi, herunder å begrense tilgangen på alkohol og ha en streng våpenpolitikk. Derfor er jeg glad for at Fremskrittspartiet er med på følgende merknad:

«For å sikre trygghet for alle grupper i befolkningen, må tiltak rettet mot å begrense omfanget av rusmiddelbruk være av sentral betydning. Det må rettes en særlig innsats for å redusere alkoholrelatert vold og kriminalitet.»

Jeg har følgende spørsmål til representanten fra Fremskrittspartiet: Hvordan ser Fremskrittspartiet for seg at dette skal følges opp i praktisk politikk? Betyr dette at Fremskrittspartiet har moderert seg når det gjelder pris på alkohol, og når det gjelder tilgjengelighet på alkohol? Og betyr det at Fremskrittspartiet i kommunestyrene vil gå inn for en mer restriktiv skjenkepolitikk enn i dag?

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg takker for utfordringen fra representanten fra Arbeiderpartiet.

Faktum er at det Fremskrittspartiet er bekymret for, er ikke rusbruken, men rusmisbruken. Der ligger det en nyansse som jeg tror man skal være seg veldig bevisst. Det vi er opptatt av, er at det skal være forordninger, retningslinjer, som er klare og tydelige, og som selvfølgelig skal overholdes. Det er det overordnede. At folk ellers har et fornuftig forhold til rusmidler, synes vi er en sak for den enkelte – en må gå i seg selv og finne ut av det. Det det offentlige har et ansvar for, er å påse at de lover, regler og retningslinjer som til enhver tid er vedtatt, blir overholdt. Det er det overordnede. Det har vært vår politikk, og det skal fortsatt være vår politikk.

Carsten Dybevig (H): Fra Kristelig Folkeparti og Høyres side er vi fornøyd med at vi har fått Fremskrittspartiets støtte og tilslutning til hovedtrekkene i justisbudsjettet for 2002. Vi er fornøyd med enigheten og den samarbeidsviljen som Fremskrittspartiet har lagt for dagen.

Imidlertid er det slik at vi har blitt enige om en del viktige strukturtiltak, bl.a. en prøveordning med å sette fangetransport ut på anbud. Når det gjelder kriminalomsorgen og bekjempelse av soningskøene, har vi blitt enige om bl.a. at private skal gis mulighet til å bygge, ombygge og leie ut fengsler i tillegg til at vi skal bruke sivilforsvarsanlegg og eventuelt forsvarsanlegg for å redusere soningskøene.

Imidlertid har jeg et par spørsmål til Fremskrittspartiets representant når det gjelder klargjøring av standpunkt til hans parti. Hvor i utlandet bør Norge kjøpe soningsplasser? Og hvordan skal dette eventuelt organiseres? Fremskrittspartiet har ivret veldig for at private skal kunne drive norske fengsler. Da spør jeg i tillegg: På hvilken måte skal samfunnet utøve sin myndighet når private driver fengsler?

Jan Arild Ellingsen (FrP): På nytt takker jeg for utfordringen og vil få presisere noe her fra talerstolen.

Når det gjelder spørsmålet om hvor man skal kjøpe soningsplasser, forutsetter jeg at det ikke vil være riktig av Stortinget og justiskomiteen å detaljstyre Regjeringen. Jeg regner med at Regjeringen selv ønsker å ha et ord med i laget når det gjelder å vurdere dette. Men at vi sier noe om mulighetene og åpner for det, finner jeg helt naturlig. Det regner jeg med at også representanten fra Høyre finner fornuftig, siden han faktisk har støttet opp om det selv.

Når det gjelder det som går på at private skal kunne drive fengsler, har vi heller ikke der noen bekymringer. Faktum er at hvis det skulle ende opp med et flertall som skulle åpne for det, må det lages et delegeringsreglement hvor man graderer den myndighet de private får, jf. det man har ved tvangsinnleggelse. Det fins et system som også ivaretar mennesker med ulike lidelser som ikke selv kan avgjøre ting, hvor det offentlige kan gå inn og overta styringen ved tilbud som de selv ikke er i stand til å si ja eller nei til.

Uten sammenlikning for øvrig vil det også kunne være slik innen dette systemet at man lager et delegeringsreglement som gjør at også de offentliges interesser ivaretas på den måten.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg er i og for seg fristet til å spørre om Fremskrittspartiet med den innstillinga vi har avgitt, og hvor vi har skrevet oss med på en analyse hvor kampen mot fattigdom og sosiale forskjeller står sentralt, nå har endret sin holdning til dette – men jeg skal la det være!

I stedet vil jeg spørre representanten Ellingsen om hva som er årsaken til at hans parti har latt være å skrive seg med på komiteeflertallets merknad om at man er glad for at det i disse dager er på høring et forslag om hjemmel

for politiet til å fjerne voldsmenn fra sine hjem. Er det slik at Fremskrittspartiet er lei seg for at dette forslaget er på høring? Eller har partiet andre forslag til rask reaksjon overfor denne relativt store andelen av befolkningen, som samtidig ivaretar kvinners og barns mulighet til å bli boende hjemme, slik at de ikke skal måtte reise på et krisesenter?

Til opplysning kan jeg nevne at for disse kvinnene og barna oppleves det ofte som et ekstra overgrep at det er de som må flytte, og ikke han som har forårsaket krisen, samt at de barna det gjelder, rives opp fra nærmiljøet sitt. I tillegg føler de ofte skam over å måtte forklare for sine venner hvorfor de f.eks. tar taxi eller buss til skolen i stedet for å gå sammen med vennene sine slik som før.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg takker for en ny utfordring, fra SV.

For Fremskrittspartiet vil det selvfølgelig være et overordnet mål at vi skal ha en helhetlig politikk. I den ligger selvfølgelig også en kamp mot fattigdom. Det skulle for øvrig bare mangle, for fattigdom er ikke noen god løsning. Folk som er fattige, har selvfølgelig som overordnet mål å komme seg ut av den, og det skal vi støtte opp om.

Når det gjelder hjemmelen om voldsmenn, er det helt korrekt at vi skrev oss ut av den merknaden. Det skyldes at den nok har en større perspektivramme enn som så. For oss vil det være et paradoks hvis noen inngår et parforhold, at vedkommende som utøver handlinger som man selvfølgelig ikke skal gjøre, så må flytte ut av sitt eget hjem – det synes vi blir for enkelt. Før vi vil si ja eller nei til hjemmelen, må vi jo se det fulle innholdet i den.

Når det gjelder Fremskrittspartiets innsats i forhold til kriminalpolitikken, er vi opptatt av offerets stilling. Men vi finner at det også må være slik at partene i alle fall må ses i sammenheng i forhold til hvem som skal kastes ut av hvilket hjem.

Når det gjelder Fremskrittspartiets innsats overfor kvinner som er utsatt for vold, skal vi selvfølgelig fortsette å støtte opp om det. Vi har bl.a. tatt initiativ til å stille spørsmål til justisministeren om mobile voldsalarmer, så jeg føler at Fremskrittspartiet er på rimelig trygg grunn her.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Inga Marte Thorkildsen (SV): I 1995 jobbet jeg som freelancejournalist i mitt hjemfylke Vestfold. Da var jeg med på å dekke en sak hvor vi møtte en kvinne som lever på kode 6 sammen med sine to barn, i skjul for en voldelig mann.

Siden den tid har jeg møtte mange kvinner som har vært utsatt for kjønns spesifikk vold og forfølgelse, og noen av dem har blitt mine nære venner. En av disse kvinnene har jeg tenkt spesielt mye på, for hun var en fantastisk varm og klok dame. Hun hadde vært utsatt for en voldtekt og hadde brukt ti år av sitt liv på å bearbeide opplevelsen såpass at hun var i stand til å kle av seg foran

en mann igjen. Denne kvinnen brukte, som så mange andre, lang tid på å bli trodd. Hun hadde jo tatt med seg voldtektsmannen hjem etter en fest og hadde derfor i manges øyne «selv bedt om det». Omsider ble han likevel dømt, etter at flere andre kvinner anmeldte den sammen mannen for liknende forhold. Etter soningen ble han sendt tilbake til sitt hjemland, rett i fanget på andre kvinner, som ikke hadde forutsetninger for å vite hva slags mann dette var. Hun sa nemlig til meg: Hvordan kan vi akseptere at han nå blir sluppet løs på nye kvinner bare fordi disse kvinnene ikke er norske? Jeg ble veldig overrasket over at hun, som hadde fått ødelagt et ekteskap og ti år av sitt liv, kunne tenke på denne måten. Og jeg kan forsikre dere om at det ikke var av omsorg for voldtektsmannen hun sa dette, men av omsorg for kvinnene i et land med dårligere rettslig beskyttelse for voldtekts ofre enn vi har, og med et enda dårligere behandlingsapparat for voldsmenn.

For SV er det grunnleggende at kvinner uansett nasjonalitet skal ha rett til beskyttelse mot overgrep. For oss er det et stort tankekors at overgrep mot andre lands kvinner også skjer under indirekte medvirkning fra den norske stat. Vi har dessverre mange eksempler på dette, i tillegg til det ovennevnte. Blant annet tvinges kvinner gjennom treårsregelen til å forbli gift med voldelige ektemenn av frykt for å bli sendt tilbake til hjemlandet, og kvinner som søker om selvstendig opphold nettopp på dette grunnlag, mistenkeliggjøres og har store problemer med å bli trodd, fordi man her frykter et rush av såkalt uverdige trengende – kvinner som vil påstå at de blir mishandlet, for å snike til seg opphold i et av verdens rikeste land. Jeg vet ikke. Jeg vet bare at i mellomtida blir krisesentrene fylt opp av kvinner som har kommet hit gjennom gjenforening, eller som er hentet hit av en norsk mann, gjerne via et av de mange kontaktbyråene som nå opplever sin store gullalder.

Jeg undres hvor høyt dette står på dagsordenen hos norske myndigheter. I en rapport av den svenske statsviteren Maria Bexelius kommer det fram at kvinner som søker beskyttelse i Sverige, må bevise sin troverdighet to og en halv gang så bra som menn i samme situasjon. Det kunne vært interessant å se en tilsvarende analyse av norsk utlendingspraksis. Problemet er bl.a. at det ikke føres tilstrekkelige statistikker til at noe slikt ville være mulig – kanskje et uttrykk for at dette ikke er et prioritert område. Jeg skal ikke avkreve justisministeren noe svar på dette, da jeg er fullt klar over at dette ikke ligger under hans myndighetsområde. Jeg nøyer meg med å be om at justisministeren, som jeg oppfatter som en mann med et ønske om å hjelpe kvinner som er utsatt for kjønns spesifikke forfølgelse, setter dette på dagsordenen innad i Regjeringa. Som medlem av justiskomiteen, med bekjempelse av vold mot kvinner som hovedprioritet, kan jeg ikke la være å ta utenlandske kvinner med i betraktningen, særlig ikke når mange av disse kvinnenes ulykkelige situasjon delvis er et resultat av norsk politikk og praksis.

Hva så med norske kvinners troverdighet og beskyttelsesbehov? Siden vi har en justisminister som er opptatt

av enkeltmenneskers fortellinger, skal jeg videreformidle tre.

Den første handler om en kvinne som jeg møtte for noen år siden. Hun ble voldtatt på vei hjem en natt i Oslo sentrum. Det var en overfallsvoldtekt, i motsetning til det som oftest er tilfellet, nemlig at voldtektsmannen er en bekjent av offeret. Denne kvinnen anmeldte forholdet, men ble anbefalt å trekke anmeldelsen da det viste seg at den angivelige voldtektsmannen fikk en av landets mest kjente advokater som sin forsvarer. Hun fikk klar beskjed om at en eventuell rettssak ville føles som et nytt overgrep, at hennes troverdighet ville plukkes fra hverandre, og at hun som alenemor og glad i en fest ville stå ribbet tilbake. Gjennom de årene jeg har jobbet med dette temaet, har jeg opplevd mange som har vært i samme situasjon. Jeg kan også vise til rapporten Domstolenes holdninger i voldtekts- og sedelighetssaker, som ble utgitt av Barneombudet og Likestillingssenteret tidligere i år.

SV mener at det trengs en satsing i hele straffesaks-kjeden for å øke politiets og påtalemyndighetenes kompetanse på dette området, og vi vil ha en styrking av bistandsadvokatenes stilling. Det er ikke akseptabelt at holdninger vi har brukt årevis på å bekjempe, fordi de har bidratt til å holde kvinner fanget i en stereotyp og tradisjonell forestilling om hvordan skikkelige kvinner oppfører seg, lever videre innen deler av rettsapparatet. SV vil forsvare grunnleggende rettsstatsprinsipper, men vi aksepterer ikke at menn går fri eller får en mildere straff fordi kvinner har oppført seg på en utfordrende måte, drukket alkohol eller hatt for mange partnere. Slike holdninger er helt uakseptable.

Den andre historien handler om en kvinne jeg møtte for kun kort tid siden. Hun lever på kode 6, eller som hun sier selv: «Jeg eksisterer ikke». Hun har to døtre og har flyttet tre ganger det siste halvåret. Døtrene føler at de lever i et fengsel, de kan ikke oppgi telefonnumrene sine til noen eller ta med venninner hjem. Denne kvinnen må leve på trygd siden hun ikke kan belage seg på å bli boende lenge nok på ett sted til at hun kan jobbe. Hennes problem er bl.a. at hjelpeapparatet svikter dem, at sosialkontoret ikke vil ut med penger siden hun ikke har en fast adresse, og at det er mangel på kunnskap om disse kvinnenes situasjon. Hva er så disse kvinnenes situasjon? De er på konstant flukt fra en voldelig mann de har hatt et nært og kjært forhold til en gang. Flere av dem har historier med over 50 henlagte anmeldelser, og de forteller at de har blitt anbefalt av det lokale politiet å flytte, siden politiet selv ikke kan garantere for deres sikkerhet. Mange av disse kvinnene har store psykiske problemer og historier med selvmordsforsøk. Barna føler at ingen er i stand til å beskytte dem, aller minst deres egen mor. Som denne spesielle kvinnen sa da jeg traff henne: «Jeg har problemer med å synge «Ja, vi elsker» på 17. mai. Jeg elsker ikke Norge akkurat nå». – Denne kvinnen er til opplysning ikke av fremmedkulturelt opphav.

Jeg registrerer at departementet nå arbeider med tiltak som går på retten til å endre personnummer og identitet. Er altså Norges svar til disse damene og deres barn at vi intet kan gjøre med årsaken til deres problemer, at vi ak-

septerer disse mennenes vold og trusler, og at barna må finne seg i å hete Nina eller Trude i stedet for sine egentlige navn? Er det dette vi kan gjøre for dem?

SV mener at det ikke holder å fokusere på voldsalarmer eller på besøksforbud. Vi krever, eller i hvert fall ønsker, en uavhengig gjennomgang av sakene til alle de kvinnene og barna som lever i skjul i Norge. Vi kan ikke akseptere den fallitterklæringen det er at løsningen på deres problemer er å skjule dem enda bedre. Og jeg må spørre: Er det ikke i seg sjøl et bevis for at noe foregår, at politiet anbefaler folk å flykte, eller når kvinner velger å la barna sine leve som i et fengsel, stadig på flukt uten å kunne slå seg til ro noe sted? Har vi så liten tiltro til disse kvinnene at vi velger å tro at de rett og slett ikke bryr seg om sine egne barns beste, eller som Foreningen 2 Foreldre innimellom hevder, at de gjør det for å sabotere menns samværsrett?

Den tredje kvinnen jeg vil fortelle om i dag, traff jeg tilfeldig i en oppgang i en av Oslos forsteder. Jeg var på vei opp trappa på besøk til noen venner da jeg hørte et forferdelig leven og så en mann komme ut av en leilighet. Bak ham stod en kvinne og hennes barn og strigråt. Jeg kontaktet politiet og ble hos kvinnen og sønnen hennes til de ankom. Jeg bestemte meg for å bli der mens politiet tok opp forklaring, for å se hvordan politiet håndterer dette. Og jeg må si at jeg ble dypt sjokkert over hva som så skjedde, eller rettere sagt ikke skjedde. Til tross for at inventaret i leiligheten var knust, ble det ikke tatt noen bilder. Politiet tok ikke ut offentlig påtale, til tross for at mannen hadde vært i leiligheten den spesielle dagen for å true kvinnen fra å anmelde tidligere voldsepisoder. Mannen hadde egen nøkkel til leiligheten, og denne ble ikke konfiskert. Han ble heller ikke innbrakt der og da, til tross for at politiet fikk oppgitt mannens bostedsadresse. Og da jeg ringte jourhavende adjutant, mannen som tok avgjørelsene om at her skulle ingen ting gjøres, fikk jeg bare snakke med ham etter å ha forklart at jeg er medlem av justiskomiteen på Stortinget – en svært så pinlig affære. Denne jourhavende adjutanten forklarte sine avgjørelser ved å vise til tre forhold: For det første at det kun hadde vært materielle skader i leiligheten, bortsett fra en liten kul i kvinnens bakhode. At den lille gutten var livredd for at mamma skulle dø, var tydeligvis av mindre interesse. For det andre viste han til Oslo-politiets manglende ressurser, og sa at dersom jeg hadde visst hvor mye husbråk det er i Oslo, ville jeg ikke krevd mer av ham, for i så fall kunne ikke politiet bruke sine ressurser på alt det andre de var pålagt. For det tredje viste han til at det tross alt kunne vært kvinnens eventuelle provokasjoner som hadde ført til voldsepisoden i leiligheten.

For meg viste dette følgende: Det er ikke bare mangel på kunnskap og ressurser som gjør at mange kvinner opplever at de ikke får hjelp, men også holdninger – holdninger som går ut på at kvinner provoserer, derfor blir de slått. At kvinner kan til og med kan ha et ansvar selv siden de tross alt har valgt ektemann selv, fikk vi bl.a. høre fra en lensmann på Vestlandet tidligere i år, en holdning Fremskrittspartiet for øvrig var raskt ute med å

støtte, ikke minst fordi denne lensmannen viste til at mange av disse mennene er muslimer.

Det er ofte med forundring jeg ser det voldsomme engasjementet som legges for dagen når den synlige volden i gata omtales, fordi jeg ser at så mye av den private volden får fortsette i det skjulte uten det samme synlige engasjementet. Jeg tenker: Har vi ennå ikke forstått at mye av den såkalte offentlige volden nettopp er et resultat av den volden som foregår i folks private hjem? Ligger det fortsatt noen gammeldagse holdninger i bunnen som handler om at den private volden nettopp er privat, og at kvinnene på mange måter har seg selv å takke? Jeg er glad for at justiskomiteen samlet uttrykker i en merknad at justisdebatten må basere seg på den forskningen vi har tilgang til, og håper at dette vil medføre økt fokusering på voldens årsaker. Vi kan nemlig gi politiet så mye ressurser vi bare hæler, men det hjelper så sørgelig lite så lenge vi produserer et samfunn som gir vold og annen kriminalitet ny næring, eller så lenge vi ikke evner å sette i verk raske og riktige reaksjoner som medfører at folk begynner å forandre seg.

Jeg er derfor både glad og trist nå når vi har avgitt vår innstilling – glad fordi vi har fått en langt bedre analyse av hva som er voldens årsaker, og for at vi i det hele tatt har fått med noe om den kjønnsespesifikke volden som kvinner og barn lider under. Jeg er også glad fordi vi har fått med at debatten i større grad må dreies mot hvordan vi kan forhindre at kriminalitet oppstår og hvordan vi kan forhindre den høye andelen gjengangere i norske fengsler. Men jeg er også trist, fordi jeg syns vi i for liten grad følger dette opp i praksis – jeg ser at vi fremdeles ender opp med å mene en masse fine ting om et samfunn med små forskjeller, en satsing på skole og utdanning, en bedre kommuneøkonomi, flere billige boliger, osv., mens vi altså ender opp med å gjøre det stikk motsatte, fordi vi har det flertallet vi har.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunn Karin Gjøl (A): Representanten Thorkildsen viste i det innlegget hun nettopp holdt, et brennende og sterkt engasjement for rettsikkerheten til kvinner, og det deler jeg med henne. Jeg tror det er veldig mange kvinner som i dag sliter med å ha en voldstrussel over seg, som vil være stolt over å ha en slik talskvinne som representanten Thorkildsen i dette stortinget.

Vi vet at veldig mange jenter er redde for å gå ut om kveldene, fordi de er redde for å bli utsatt for overgrep, og det reduserer bevegelsesfriheten deres og ikke minst begrenser og ødelegger deres livskvalitet. Vi vet også at veldig mange kvinner som lever i parforhold, frykter vold fra partneren sin, og dette har representanten Thorkildsen på en utmerket måte beskrevet i sitt innlegg.

Vi vet at det i de siste årene er satt i verk en rekke tiltak etter at Stortinget har fokusert sterkt dette med kvinner og vold. Det er satt i verk en handlingsplan for å bekjempe vold mot kvinner, strafferammene er skjerpet og voldsoffererstatningen er forbedret, og den er økt. Men hovedproblemet er at menn slår. Det problemet har vi

ikke funnet en god løsning på, og min utfordring til representanten Thorkildsen er om hun har gjort seg noen tanker med hensyn til hvordan man skal løse det problemet at menn slår, hvordan man skal klare å behandle det.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Først vil jeg takke for rosen fra representanten Gunn Karin Gjul.

Hun har helt rett i at vi er nødt til å prøve å finne ut hvordan vi kan forhindre at disse mennene bruker vold. Ett mulig tiltak er Alternativ til Vold med sin avdeling i Oslo som Arbeiderpartiet og SV forsøkte å bevilge penger til i vårt alternative budsjettforslag, fordi vi mener at vi må gjeninnføre det spleiselaget som Oslo kommune og staten tidligere stod for, og som innebar at også menn utenfor Oslo kommune kunne få det tilbudet om hjelp med sine voldsproblemer. Det som var tragisk da staten trakk seg ut av det prosjektet, var at Oslo kommune stilte krav om at kun Oslos borgere skulle få lov til å benytte seg av tilbudet, og for min del, som kommer fra Vestfold, innebar det at ingen menn fra Vestfold lenger kunne få hjelp med voldsproblemene sine, bl.a. fordi familievernkontorene ikke er i stand til å ta seg av det, og psykiatrien er jo nede i knestående, som vi vet. Femti Akershus-familier mistet det tilbudet de hadde.

Vi er nødt til å ha en målrettet innsats som går på hvordan vi kan hjelpe dem som har et voldsproblem, enten de er dømt for det, og da ligger det inn under kriminalomsorgen, eller de ikke er dømt for det, men sjøl søker hjelp. Og jeg vil be representantene fra de andre partiene om å være med på at det skal komme et løft på akkurat dette området.

Jeg ble intervjuet av en journalist en gang som spurte hva er viktigst: Behandling for ofrene eller for overgriperne? Det syns jeg er et latterlig spørsmål. Man kan ikke stille det opp mot hverandre, fordi en overgriper som ikke får hjelp, vil i neste omgang finne nye ofre. Så det blir å snu det hele på hodet. Vi er nødt til å gjøre begge deler.

André Kvakkestad (FrP): Representanten fra SV holdt et langt og godt innlegg hvor vold ble beskrevet som noe menn gjør mot kvinner. Nå er det vel slik at vold både fysisk og psykisk i utgangspunktet kan være mer enn som så.

Thorkildsen sa i et tidligere replikkordskifte at hun ønsket en vurdering av hjemmelen og Fremskrittspartiets synspunkt når det gjaldt dette å kaste ut menn fra sine hjem. Jeg kunne godt tenke meg å stille spørsmålet på en litt annen måte. Dersom man kjøper en leilighet og betaler for denne, så flytter det ut fra SVs synspunkt en kvinne inn i denne leiligheten og man får en voldsepisode eller flere, som jeg på ingen måte vil forsvare. Anser man det da i enhver sammenheng riktig at det er eieren av leiligheten som skal flytte ut?

En annen sak som SV er veldig opptatt av, er den reduserte legitimiteten for SEFO. Dette bunner i at det er for få av de anmeldte sakene som fører til domfellelse. Det betyr altså, slik jeg forstår det, at SV vurderer vellykethet for et organ etter hvor mange ganger det blir dømt,

eller blir domfellelser. Eller kan det faktisk tenkes at få domfellelser betyr at det norske politiet ikke er så rå og voldelige som SV noen ganger gir inntrykk av? Og anser SV det som viktigst at saker blir oppklart uavhengig av om noe straffbart har foregått eller ikke? Eller er det kun domfellelser av polititjenestemenn i seg selv som er et kriterium for hvorvidt SEFO er et fungerende organ eller ikke?

Inga Marte Thorkildsen (SV): Hvis representanten Kvakkestad hadde fulgt skikkelig med, hadde han fått med seg at jeg ikke definerte vold som noe som foregår mellom kjønn, eller fra en mann og mot en kvinne. Det jeg etterlyste, var et like stort engasjement for den volden som foregår inne i folks private hjem, som for den som foregår ute på gata. Og jeg håper faktisk at Fremskrittspartiet akkurat her er en av dem som føler seg truffet.

Når representanten Kvakkestad sier at vi på en måte må tenke på den private eiendomsretten, minner det meg om en journalist som intervjuet meg om dette forslaget om å fjerne volds mannen fra hjemmet, som er et SV-forslag. Han spurte om det var slik å forstå at SV nå ikke lenger bryr seg om den private eiendomsretten. Så viste jeg til Orderud-saken, og sa at det ikke er slik at vi skal akseptere at folk skal bli boende eller arve en eiendom uansett hva disse menneskene har gjort. Så spurte han om det nå var slik at Thorkildsen likestiller drap på fire mennesker med at noen kvinner bare blir slått litt.

Det er ikke slik å forstå. Det som er poenget med dette, er at vi må få en rask reaksjon. En rask reaksjon kan være at mannen blir fjernet fra hjemmet sitt for eksempel i ti dager, som man har det i noen andre land, slik at han skjønner at det han gjør, ikke er akseptabelt, og at det at det skjer i hans hjem, ikke gjør det mer akseptabelt. Det er jo nettopp for å bryte med dette, det at denne volden liksom er privat, at det er noe som angår bare dem fordi det skjer inne i deres hjem og ikke ute på gata.

Så til SEFO – nå ser jeg at jeg har veldig dårlig tid på meg. Men det vi peker på, er ikke at vi må ha flere dommer bare fordi vi tror eller mistenker at alle disse politimennene som blir anmeldt, er skyldige, men fordi vi mener at SEFOs legitimitet svekkes når det virker som om politiet i stor grad på en måte etterforsker seg selv.

Einar Holstad (KrF): Jeg vil berømme representanten Thorkildsen for hennes engasjement for voldtekts ofrene. Kristelig Folkeparti har absolutt sammenfallende synspunkt når det gjelder omsorgen, ikke minst i perspektiv av rettssikkerheten for voldtekts ofrene, og støtter veldig mye av dette lange innlegget som gikk på det temet.

Jeg har lagt merke til at SV sammen med Arbeiderpartiet i en merknad om rehabilitering og rusomsorg ser positivt på frivillige organisasjoner i den sammenhengen. Men samtidig er man bekymret for framveksten av religiøse organisasjoners tilbud og engasjement. Jeg opplever dette som en motsetning. Jeg oppfatter vel religiøse organisasjoner i denne forstand som kristne organisasjo-

ner, og at man også benevner dem som frivillige, så disse uttalelsene vil for meg stå mot hverandre.

Jeg undres også på hva det er med kristne organisasjoner som kan gi mindre valgfrihet til brukerne, og jeg ber representanten Thorkildsen om å dokumentere dette eller underbygge denne påstanden.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg kunne tenke meg å lese opp denne merknaden. Jeg er egentlig veldig glad for at representanten Holstad tok opp dette spørsmålet, for det er jo et av de stridstemaene vi hadde i komiteen. Her står det:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er positivt med frivillig innsats innen rehabilitering og rusomsorg. Disse medlemmer ønsker seg imidlertid en gjennomgang av kriteriene og rutinene ved tildeling av midler og oppfølging av prosjekter i regi av frivillige organisasjoner. Disse medlemmer er bekymret for at fremveksten av religiøse tilbud i sum kan gi mindre valgfrihet til brukerne, samt at det offentlige ansvar uthules og svekkes ved at midler som kunne vært brukt til å styrke eksisterende tilbud blir brukt til opprettelse av nye.»

Jeg skjønner ikke hva som er så truende ved det vi uttrykker her. Det vi sier, er jo nettopp bare at det kan svekke det offentlige ansvar. Vi er usikre på det, men vi har en mistanke om det, og vi ønsker i hvert fall å få vite om så er tilfellet. Jeg kan ikke forstå at det skal være så viktig på en måte å favne om eller – jeg holdt på å si – klemme på de religiøse organisasjonene så mye at man ikke er i stand til eller er villig til å prøve å finne ut om det er slik at dette er kvalitativt gode nok tilbud, og om det er slik at en del av de menneskene som trenger hjelp, får tilbud de egentlig ikke ønsker seg, fordi at framveksten av religiøse organisasjoner er så formidabel at valgfriheten nettopp blir mindre.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Einar Holstad (KrF): Det er bekymringsfullt at barne- og ungdomskriminaliteten øker. Antall siktede mellom 15 og 17 år har steget relativt mye, og det ser ut til at stadig flere har begynt en uheldig utvikling før fylte 15 år. Det kan være en sammenheng mellom raskere påtaleavgjørelser og ved det flere siktede statistisk sett, men den økende barne- og ungdomskriminaliteten er reell.

Kristelig Folkeparti hevder at barn og unge trenger tydelig grensesetting. Vi mener at dette er til barns og unges beste. Forskning har entydig vist at barn og unge som ikke opplever tydelig grensesetting, klarer seg dårligere enn dem som blir møtt med klare grenser. Grensesetting for barn og unge er først og fremst et foreldreansvar, men også samfunnet må ha midler til å markere grensesetting.

Kristelig Folkeparti mener det må rettes en særlig innsats for å redusere alkoholrelatert vold og kriminalitet. Sammenhengen mellom rusmiddelbruk, vold og kriminalitet er veldokumentert. I undersøkelser av vold i hjemmet blir alkoholpåvirkning registrert som en viktig forklaringsfaktor. Kvinner som har vært utsatt for grov vold

fra nåværende eller tidligere ektefelle, angir selv alkohol som viktigste forklaring på at de har vært utsatt for vold. Mye tilsier at den type vold som her omtales, omfattes av store mørketall. Mange barn vokser opp i hjem hvor frykten for volden tidvis avløses av kampen for å bevare fasaden og lojaliteten til foreldrene. For å sikre trygghet for alle grupper i befolkningen må tiltak rettet mot å begrense omfanget av rusmiddelmissbruk tillegges større betydning.

Strafferettspleien må være effektiv i alle ledd. Det er viktig at samfunnet reagerer på straffbare handlinger og at reaksjonene kommer raskt. Utmålingen av straff skal speile handlingens grovhet, men også ta individuelle hensyn.

Straffeloven har som regel tilstrekkelig strafferamme for kriminelle handlinger. Strafferammen utnyttes imidlertid ikke godt nok. Kristelig Folkeparti har i lang tid arbeidet for å øke straffeutmålingen for forbrytelser som retter seg mot enkeltpersoner, som voldshandlinger og seksuelle overgrep. Forbrytelser som skader enkeltmennesker, skal ikke straffes mildere enn økonomiske forbrytelser. Saker om seksuelle overgrep, inklusiv voldtekt, blir lavt prioritert, noe som igjen resulterer i at få saker blir oppklart og ført for retten. Kristelig Folkeparti mener slike saker må gis høyere status og prioritet hos politi og påtalemyndighet, samtidig som kompetansen heves. Det er et problem for rettsikkerheten at så mange voldtektssaker henlegges på grunn av bevisets stilling. Kristelig Folkeparti mener det må være straffbart å kjøpe seksuelle tjenester.

Det holdningsskapende arbeidet mot porno og prostitusjon må intensiveres. Organisasjoner som gir de prostituerte muligheten til et bedre liv, må styrkes.

Rettsstatens grunnleggende rettsikkerhetsprinsipper og internasjonale forpliktelser skal ivaretas i all strafferettspleie. Her er det særlig viktig å begrense varetektsbruken, bl.a. gjennom innføring av ordninger med tidsfrister. Også nye etterforskningsmetoder som den teknologiske utviklingen gir muligheter for, må vurderes i lys av dette, og skje innenfor rammen av våre menneskerettighetsforpliktelser. Vurderingen kan bli forskjellig avhengig av handlingens grovhet og omfang.

For å redusere soningskøen bør soningskapasiteten utvides. Kristelig Folkeparti støtter derfor komiteflertallet som ønsker å utvide fengselskapasiteten ved å gi private muligheten til å bygge/ombygge og leie ut til kriminalomsorgens drift. Det er en forutsetning at byggene utformes etter myndighetenes spesifikasjoner for å sikre oppsatte mål i straffegjennomføringen. Flertallet i komiteen ber derfor Regjeringen i en overgangsfase om å vurdere muligheten for å benytte sivilforsvarsanlegg og eventuelt forsvarsanlegg til å redusere soningskøen. Vardåsen leir i Kongsvinger vurderes spesielt.

Svært mange gjengangere i norske fengsler har et rusproblem. Ekstern behandling av innsatte med avhengighetsproblemer er et viktig bidrag til kriminalomsorgen. Frivillige organisasjoner og medarbeidere bør trekkes aktivt med og støttes med statlige midler. Kristelig Folkeparti peker på at ett eksempel er prosjektet «Nytt Liv» på

Modum, som kan bli et supplement i denne sammenheng. Vi ber derfor departementet vurdere dette og liknende prosjekter med tanke på eventuell støtte.

Den 1. desember gikk fristen ut for å søke om erstatning for opphold i japanske fangeleire under den andre verdenskrigen. Kristelig Folkeparti er glad for at justisministeren har signalisert at fristen for å søke erstatning forlenges ut desember. Jeg er enig med statsråd Dørum når han uttaler til avisen Vårt Land i går at fristen må være fornuftig. Ordningen er ment å være et håndslag til dem som satt i fangenskap, og deres pårørende.

St.meld. nr. 44 for 2000-2001, om redningshelikopter-tjenesten i fremtiden, ligger til behandling i komiteen. Sentralt i meldingen er forslaget om å etablere kortere reaksjonstid på redningshelikopterbasene. Det hjelper lite å ha utstyret i beredskap hvis det ikke kan brukes ved behov og kommer i bruk i tide; spesielt vinterstid med lave sjøtemperaturer betyr noen få minutter fra eller til liv eller død for dem som ligger i sjøen og venter på redningen.

Jeg ser også fram til en ny stortingsmelding om samfunnssikkerhet og beredskap. Justisdepartementet vil se dette arbeidet i sammenheng med rapporten fra Sårbarhetsutvalget og Regjeringens handlingsplan for økt sikkerhet og beredskap langs kysten. Etter terroraksjonene i USA den 11. september er det nødvendig å se på organiseringen av alt rednings- og beredskapsarbeid i forhold til begrepene fred, krise og krig.

Vi ser det som viktig at det er innledet et formelt samarbeid mellom de tre nødetatene, og startet opp et prosjekt for å utrede nærmere teknologiske, organisatoriske og økonomiske konsekvenser ved mulig innføring av et felles radiosamband for nød- og beredskapsstatene basert på TETRA-standarden. Dagens analoge radiosamband som brukes av nødetatene og andre etater med beredskapsansvar, må byttes ut i løpet av fem-ti år. I utredningsprosjektet som startet opp i Trondheimsområdet i fjor høst, brukes TETRA-radioer som erstatning for gamle, analoge radiosamband. Dersom man velger full utskifting av dagens analoge systemer med TETRA-samband innen fire-seks år, vil dette kreve investeringer i størrelsesorden 3-4 milliarder kr. Jeg kan i dag ikke se andre muligheter til å skaffe et fullverdig sambandsnett for våre nødetater enn de kvalitetene et TETRA-samband representerer.

Sjelden har et Dokument nr. 8-forslag vist seg så seiglivet som det representanten Roy N. Wetterstad fremmet i 1995 om etablering av fast helikoptertjeneste i politiet. En intern arbeidsgruppe i departementet fikk i oppdrag å utrede spørsmålet nærmere, men konkluderte høsten 1996 med at det ikke var behov for å gjennomføre et særskilt prøveprosjekt. Stortinget mente derimot at det var nødvendig å igangsette et toårig prøveprosjekt med helikoptertjeneste i politiet i løpet av 1997.

Selv om evalueringen av prøveprosjektet på de fleste punkter var positive, konkluderte departementet i 1999 med å videreføre ordningen med innleie av helikopter ved behov. Samme år bad et samlet storting departementet om en ny vurdering med kost-nytte-effekten i fokus,

og samtidig vurdere dette opp mot beredskap og forebyggende effekt ved egen helikoptertjeneste i politiet. Nok en gang synes det som om man laget en utredning hvor svaret var gitt på forhånd. Man ønsket å holde fast ved den gamle ordningen med innleie ved behov.

Et samlet storting bad i fjor departementet i egen sak vurdere ulike alternativer for å dekke politiets behov for helikopterstøtte. St.meld. nr. 51 for 2000-2001, Helikopter i politiet, ligger nå til behandling i komiteen. Det er nå Stortingets oppgave i løpet av vårsesjonen å avslutte denne saken som startet i dette hus for sju år siden.

«Look to Norway» heter det i et kjent sitat fra siste verdenskrig. Men når det gjelder denne saken, bør vi snarere se på andre nasjoner for å lære noe om å følge med i utviklingen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anne Helen Rui (A): Da Kristelig Folkeparti og Venstre forrige gang var i regjering sammen, var de to partiene veldig opptatt av et prosjekt som de kalte «Et enklere Norge». I denne innstillingen går de sammen inn for å sette fangetransport ut på anbud. Jeg har vanskelig for å se at dette kan bli enklere – for:

Da skal jo noen lage anbudsspesifikasjonene i anbuds-papirene, forskjellige sikkerhetsnivåer skal spesifiseres, innkomne anbud skal leses og avgjøres i konkurranse, og alt dette skal gjøres av noen ansatte. At transporten skal skje etter spesifikasjonene, skal kontrolleres av politiet. Så skal én sende fakturaer, en annen skal sørge for at utbetalingene skjer, og en tredje skal kontrollere at statens penger er brukt på riktig firma, og at firmaet har gjort det på riktig måte, at firmaet sender regnskaper riktig, og at det betales skatt.

Er dette forenkling? Jeg lurer på om Kristelig Folkeparti kan gi meg et svar på om dette ikke heller er byråkratiserende.

Einar Holstad (KrF): Representanten Rui har tydeligvis bekymret seg for hvordan det skal gå med Kristelig Folkepartis politikk på dette området.

Det er ikke prøvd ut så langt. Men vi ønsker ut fra en samlet vurdering å støtte en utprøving av dette. Og vi har tro på at dette kan være – over tid – en avlastning for de funksjoner politiet har i denne forbindelsen.

Når det gjelder representanten Ruis problemstilling rundt tidsbruk og ressursbruk i forbindelse med anbudsinnhenting, så lager man ikke en spesifikkasjon for hver eneste runde, for hver eneste fange. Man lager et konsept og kjører en runde, og sannsynligvis finner man ut at dette kan brukes flere ganger, så jeg deler ikke den bekymringen som Rui har på dette punkt.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg må få lov til å takke representanten Holstad for et tydelig engasjert forhold til helikopterdrift, som tydeligvis skal vedvare utover. Det skal han i hvert fall få støtte til fra Fremskrittspartiet.

Det er derimot et annet moment i innstillingen som bekymrer oss mer, og det gjelder holdningen til krimina-

litet. Vi har nå registrert at Kristelig Folkeparti støtter opp om at man i større grad skal bruke samfunnsstraff og åpen soning enn det som er et faktum i dag. Og da lurer vi på om dette er en dreining, slik at det skal være en politikk som går mer på å vende det andre kinnet til. Vår bekymring ligger i om ikke dette kan være en form for avkriminalisering av dem som utfører kriminelle handlinger. Er ikke representanten fra Kristelig Folkeparti bekymret for signaleffekten og konsekvensen av en flertallsmerknaad fra justiskomiteen, som Kristelig Folkeparti er med på, om at mulighetene nå er til stede for en mildere form for straff?

Einar Holstad (KrF): Som enkeltindivid vil jeg vel håpe og tro at jeg alltid kan vende det andre kinnet til. Om samfunnet kan gjøre det i alle sammenhenger, er vel mer tvilsomt.

Jeg setter ikke likhetstegn mellom åpen soning og ettergivelse av straff, slik jeg forstod replikantens innledning. Det er for oss et overordnet mål å få de innsatte satt fri og ut i samfunnsnyttig funksjon. Tilbakeføring fra en kriminell løpebane til gagns samfunnsindivid ute i frihet er en prosess, og i denne prosessen ønsker vi å bruke alle midler for å tilrettelegge og forberede den straffedømtes tilbakevending til samfunnsnyttige funksjoner. Det ligger bak våre holdninger til dette.

Når det gjelder signaleffekten, kan det vel gjerne snus den andre veien, at det å vise omsorg og omtanke for de innsattes framtid også gir en form for signaleffekt, som kan ha positive virkninger.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Det blir mye flying på meg i dag. Presidenten får si ifra hvis han blir lei.

Kristelig Folkeparti har med dette budsjettet, etter hva jeg kan forstå, valgt å følge partiet Høyres ønske om budsjettssamarbeid med Fremskrittspartiet. Dette har etter SVs syn medført en uforholdsmessig satsing på politi- og lensmannsetaten, mens særlig kriminalomsorgen fremdeles må nøye seg med smuler.

Arbeiderpartiet og SV har i sitt felles opplegg lagt inn et løft for denne sektoren ved å ha gitt mer til konflikt-rådene og til studentrettshjelpen. Vi har også i merknadsform lagt føringer i forhold til fri rettshjelp, fordi vi ser at det fremdeles er et udekket behov for denne hjelpen i befolkningen. Vi har videre lagt inn et verbalforslag om at alle skal ha rett til én gratis konsultasjonstime, noe Kristelig Folkeparti kommer til å stemme ned sammen med sine budsjettpartnere.

Mitt spørsmål er: Føles det ikke litt rart og kanskje til og med litt ekkelt for Kristelig Folkeparti, som i svært mange saker har stått både Arbeiderpartiet og SV nær, at det nå er Fremskrittspartiet som er partiets hovedsamarbeidspartner? Eller føler Kristelig Folkeparti at de nå har fått stort gjennomslag for sin linje i justispolitikken med dette budsjettet?

I tillegg vil jeg be om svar på det samme spørsmålet som jeg stilte Høyre noe tidligere i dag, nemlig om Kristelig Folkeparti opplever at neste års statsbudsjett legger opp til en snuoperasjon i forhold til det faktum at Norge

sliter med økende økonomiske forskjeller, en forsømt kommuneøkonomi og fattigdomsproblemer?

Einar Holstad (KrF): Kristelig Folkeparti har fulgt Høyre i fanget på Fremskrittspartiet, eller var det omvendt – at Høyre har fulgt Kristelig Folkeparti? Vi vedstår oss de faktiske forhold. Når det er sagt, vil jeg tillate meg å vise til at dette samarbeidet faktisk har ført til at Kristelig Folkeparti og Høyre har bidratt med 5 mill. kr ekstra til kriminalomsorg i forhold til Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag.

For å ta det siste, hva gjelder fattigdom, og når representanten Thorkildsen i stikkordsform nevner kommuneøkonomi, kunne jeg være fristet til å holde et lengre innlegg. Som ordfører i Enebakk stod jeg den gangen for etablering av fattigkommuneaksjonen, og når det gjelder tilstanden i Kommune-Norge, tør jeg påstå at jeg kjenner den bedre enn mange representanter i denne sal.

Det er riktig som replikanten antydte, at kommuneøkonomien i Norge er vanskelig – ikke minst i området rundt Oslo og rundt de store byene. Kristelig Folkeparti vil satse på å styrke kommuneøkonomien ved alle anledninger nettopp med tanke på å gjøre hverdagen bedre for dem som har det aller vanskeligst.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Marit Arnstad (Sp): Komiteens innstilling viser at det er bred enighet om mange av de spørsmålene som er behandlet under Justisdepartementets budsjett, og det er viktig. Det er også viktig at man har en analyse som komiteen for en stor del stiller seg samlet bak.

Både årsakene til og virkemidlene i forhold til kriminalitet er sammensatt. Det finnes ikke noen enkle svar. Ofte vil debatten om kriminalitet fokusere på muligheten eller de manglende mulighetene til rask og god reaksjon. Og det er kanskje ikke så rart; det er selvsagt helt avgjørende at den som har begått et straffbart forhold, stilles til ansvar, og at samfunnet setter klare grenser for uakseptabel atferd. Derfor er det også viktig at vi har en løpende debatt om politiets muligheter til å utføre sitt arbeid, om rettsvesenets innsats og ikke minst om hvorvidt straffen for de ulike kriminelle handlinger står i forhold til hva samfunnet mener er en riktig reaksjon.

Senterpartiet mener også at det er nødvendig å gå nærmere inn på det forebyggende arbeidet. Vi synes det er gledelig at komiteen berører dette såpass omfattende som man har gjort i dagens innstilling.

Når det gjelder det forebyggende arbeidet, er det etter Senterpartiets oppfatning to sammenhenger som behøver større oppmerksomhet. Det ene er det faktum som komiteen peker på i sin innstilling, at store forskjeller mellom folk skaper grobunn også for kriminalitet og vold. Det andre er at undersøkelser, bl.a. fra Sverige, viser at en stor andel av dem som er dømt for vold, har vært i politiets søkelys fra de var veldig unge. Det er nok tall som heller ikke er så forskjellige fra Norge. Dette viser hvor viktig det er å drive et forebyggende arbeid tidlig, hvor viktig det er å fange opp barn og unge når de beveger seg

inn i en faresone, og gi dem muligheten til å snu utviklingen. Jeg tror at mange i realiteten ser at enkelte unger har problemer veldig tidlig, men fordi barnehage, skole og SFO ikke gis nok ressurser til å følge opp alle i forhold til egne behov, får ting utvikle seg uten at det gis tilstrekkelig hjelp.

Fordi vi forsømmer debatten om forebygging, får vi ofte en debatt i denne salen omkring reparasjonsbudsjettene. Vi får en debatt om utgifter til barnevern, til fengselsvesen og til sosialhjelp som er mye større enn det den trenger å være. Det er behov for å snu denne trenden. Vi må være villig til å sette inn flere ressurser, bl.a. til skole, for å arbeide for at det blir et bedre sosialt miljø og for å følge opp enkeltpersoner bedre. Vi må være villig til å diskutere forebygging i forhold til hvordan hele samfunnet organiseres, om vi velger å planlegge slik at lokale samfunn fremmer oversikt og tilhørighet, og om vi bidrar til å sikre rettferdig fordeling, bidrar til gode oppvekstvilkår og bidrar til å forebygge kriminalitet. Vi må også vie mer oppmerksomhet til hvordan gjengvold kan forhindre, og hvorledes rasistiske holdninger kan motarbeides.

Senterpartiet er opptatt av den forebyggende innsatsen, og vi erkjenner at det er et spørsmål som går langt utover debatten om det budsjettet en i dag har. I forhold til dagens budsjett og komiteens innstilling er Senterpartiet som sagt godt fornøyd med at komiteen har blitt enig på så mange punkter. Innenfor den ramme som er vedtatt for budsjettet, vil Senterpartiet støtte de omprioriteringer som foreslås fra Arbeiderpartiet og SV.

Vi er en smule forbauset over det forslag som har framkommet om å nedlegge Forskolen for sivile vernepliktige på Hustad. Vi har vanskelig for å se den gode begrunnelsen for dette forslaget, sett i lys bl.a. av arbeidet med den såkalte VOKT-opplæringen som foregår på skolen. Senterpartiet er av den oppfatning at spørsmålet om det videre opplæringstilbudet til de sivile tjenesteppliktige burde vurderes i en bredere sammenheng, og i kontakt med de berørte partene, før det ble tatt beslutninger av den art som angår nedleggelse av Forskolen på Hustad.

Med dette vil jeg ta opp forslag nr. 4, fra Senterpartiet, som er omdelt på representantenes plasser.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Arnstad har tatt opp det forslaget hun viste til.

Det blir replikkordskifte.

Knut Storberget (A): Jeg er glad for at representanten Arnstad for så vidt gir styrke og bredde til det fundamentet som faktisk ligger i kriminalpolitikken i denne budsjettdebatten. Jeg er også glad for at representanten Arnstad når det gjelder årsaksbildet til kriminalitet, påpekte at det kanskje ikke først og fremst er kampen mot fattigdom i seg sjøl som det bør fokuseres sterkest på i denne sammenheng, men kanskje på kampen for å redusere forskjeller. Det er kanskje også en del av årsaken til

at kriminaliteten, i hvert fall vinningskriminaliteten, vokser i perioder hvor folk bare har det bedre og bedre, men hvor forskjellene blir større. Det er der Regjeringa etter vår mening ikke tar grep.

Men det som også kunne være interessant å spørre Senterpartiet om, er om enigheten også strekker seg inn mot de prinsipielle spørsmål som er reist i denne budsjettdebatten, og som bl.a. dreier seg om statens og myndighetenes viktige maktbruk, enten det er i biler, i rettsaler eller i fengsler, og om representanten Arnstad og Senterpartiet er enig med Arbeiderpartiet og SV i at man er ute på mildt sagt farlige veier når man skal privatisere fangetransport og også lukter på spørsmålet om å drifte og bygge fengsler i privat regi.

Marit Arnstad (Sp): Jeg har merket meg komiteens merknader omkring disse punktene, både når det gjelder privat fangetransport og private fengsler. Senterpartiet har ikke noe dogmatisk forhold til om ting skal være offentlige eller private. Men jeg blir jo litt overrasket over at svaret på ethvert problem i det offentlige ser ut til å være at en skal privatisere. Jeg tror at det bildet er langt mer sammensatt enn som så. Svaret på de problemene en ser innenfor disse områdene – for vi må jo erkjenne at de finnes – både når det gjelder utgifter til fangetransport og også når det gjelder soningskøer, kunne etter min mening ha vært mer variert og mer nyansert enn det som framkommer mellom partiene i dagens innstilling.

Det er godt mulig at en også innenfor det offentlige kunne ha vært mer fleksibel i utføringen av oppgavene, eller at en faktisk tilførte de ressursene som var nødvendige for å løse oppgavene bedre. Det er ikke slik at det alltid er et spørsmål om organisering av oppgavene. Det kan jo sjølsagt være et spørsmål om etatene får tilført de ressursene som skal til for å få utført dem på en forsvarlig måte.

Jeg synes generelt at det blir litt enkelt når en ved ethvert offentlig problem eller ved enhver myndighetsoppgave sier at et bedre svar er å privatisere. Jeg ville på disse to områdene heller ha valgt å se på hvilke forbedringer en kan gjøre i det offentlige tilbudet, og hvordan en kan gjøre det offentlige tilbudet mer fleksibelt enn i dag. Men det er på ett punkt jeg ikke vil stille meg helt avvisende til de merknader som har kommet fra Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet, og det gjelder spørsmålet om i en overgangsperiode å bruke Forsvarets institusjoner til soningsanstalter.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Statsråd Odd Einar Dørum: Regjeringen har i budsjettforslaget for 2002 prioritert samfunnsikkerhet og beredskap, kriminalitetsbekjempelse, oppfølging av omstillinger og rask reaksjon og balanse i straffesaksjeden.

Terroraksjonene i USA den 11. september og den påfølgende kampen mot terrorisme har på en markert måte satt sitt preg på verden og på vår hverdag. Terroren har også satt sitt klare preg på det løpende arbeid vi utfører i

(Statsråd Dørum)

justissektoren. Terroren har også gitt justissektoren nye utfordringer å takle.

I situasjonen vi nå er inne i, med økt oppmerksomhet og ressursbruk på samfunnets sikkerhet, er jeg opptatt av at vi samtidig finner en god balanse mellom samfunnets behov for sikkerhet og den enkelte borgers rettigheter. Rettsstatens prinsipper og individenes krav på rettsikkerhet må vi alltid stå på og ha med oss, selv når vi trefrer de vanskeligste og vondeste beslutninger for å bekjempe terror.

Regjeringen har i sitt budsjettforslag prioritert å iverksette beredskapstiltak innenfor sivilforsvaret og politiet for å gjøre samfunnet sikrere og mindre sårbart overfor mulige terroranslag. Regjeringen har foreslått bevilget 140 mill. kr til dette formålet i 2002.

Justisdepartementet arbeider nå med å få en oversikt over det samlede ressursbehovet for sivilt beredskap og politiets, inklusiv POTs, nødvendige beredskapstiltak. Dette er et omfattende arbeid. Regjeringen vil derfor komme tilbake med en ny vurdering av det samlede ressursbehovet senere, eventuelt i tilknytning til en egen stortingsproposisjon som Forsvarsdepartementet vil legge fram våren 2002.

Sårbarhetsutvalgets innstilling peker på en rekke utfordringer det moderne komplekse samfunn står overfor. Dette er blitt ytterligere aktualisert som følge av terrorangrepet på USA. Justisdepartementet vil følge opp Sårbarhetsutvalgets innstilling i forbindelse med at departementet våren 2002 legger fram en stortingsmelding om samfunnssikkerhet og beredskap.

Regjeringen har som mål å redusere kriminaliteten og øke rettsikkerheten i samfunnet. Målrettede tiltak for å bekjempe barne- og ungdomskriminalitet, organisert kriminalitet, rasisme og vold er spesielt prioritert.

Regjeringen er opptatt av å forhindre at barn og ungdom begynner på en kriminell løpebane. Vi ønsker å tilrettelegge for at de barn og unge som begår kriminelle handlinger, skal motiveres og støttes til annen atferd. Det pågår allerede kontinuerlig et arbeid for å utvikle forebyggende tiltak og utforme og bruke tilpassede reaksjoner. Årsakene til kriminalitet er mange og krever et bredt sett av virkemidler og dermed innsats fra mange forskjellige offentlige instanser. Regjeringen har tro på at det ligger en gevinst i å samle og koordinere det forebyggende arbeidet som i dag utføres av forskjellige offentlige instanser, men også av ulike frivillige instanser. Forvaltningssamarbeidet vil foregå på forskjellige nivåer, både mellom departementer og i de instanser som møter barn og unge i hverdagen, som f.eks. politiet, skolen, helsevesenet og barnevernet, og blant foreldrene og de ulike frivillige ildsjeler vi har i vårt samfunn.

Organisert kriminalitet innenlands og mellom land øker behovet for bedre koordinering og samarbeid både internt i Norge og i forpliktende samarbeid mellom land. Skal vi ha berettiget håp om å bekjempe den organiserte kriminaliteten, må innsatsen samordnes og effektiviseres. Her vil ROK, Rådet for samordnet bekjempelse av organisert kriminalitet, ha en helt sentral rolle. Jeg vil

spesielt nevne et langvarig prosjekt underlagt ROK som retter ekstra oppmerksomhet mot bakmenn i alvorlig narkokriminalitet, smugling og hvitvasking av penger. Jeg er ikke i tvil om at organiserte kriminelle vil merke at kampen mot bakmennene nå er kommet over i en ny fase.

Regjeringen vil motarbeide rasisme og etnisk diskriminering på en aktiv måte. Dette vil skje ved en rekke tiltak som vil bli gjennomført for å styrke lovverket, retningslinjene og oppmerksomheten denne kampen skal ha i hele samfunnet. La meg tilføye at når jeg treffer unge mennesker bl.a. på Holmlia i Oslo som sier at de fortsatt er redde, er det en opplevelse jeg faktisk velger å ta med meg og må gå inn i både i kontakt med dem, deres nærmiljø og politiet.

Reduksjon av vold er en generelt viktig målsetting for Regjeringen. Det skal rettes ekstra oppmerksomhet mot vold i hjemmet og vold mot kvinner og barn. I dette arbeidet vil familievoldskoordinatorer i politidistriktene være sentralt. Det er og vil bli iverksatt tiltak som retter seg mot forebygging for å hindre vold og overgrep, bedre politiets behandling av saker angående hjemmevold og ha en mer målrettet innsats overfor både offer og overgriper i voldssaker. Retten og muligheten til å ha et sosialt liv er viktig. Justisdepartementet vil derfor i 2002 starte et prøveprosjekt med mobile voldsalarmer som skal trykke voldsutsatte også utenfor hjemmet.

Justissektoren og Justisdepartementet har i de senere år gjennomgått betydelige endringer og omstillinger. Ved årets begynnelse ble Politidirektoratet og de nye regionale ledd i kriminalomsorgen satt i drift. Det arbeides videre med å gjennomføre ytterligere reformer i politiet, bl.a. ved en betydelig reduksjon i antall politidistrikter. Gjennomføringen av politireformen vil styrke politiets utadrettede virksomhet. Domstolenes uavhengighet vil bli styrket ved etableringen av en egen domstoladministrasjon i Trondheim i andre halvår 2002. Regjeringen er tilfreds med at dette arbeidet går etter planen.

Målsettingen med de tiltak som allerede er gjennomført, og de tiltak vi vil gjennomføre, er å få en mer effektiv oppgaveløsning og måloppnåelse i justissektoren. Omorganiseringen skal også bedre servicen til brukerne, bidra til en bedre og mer effektiv styring av underliggende virksomheter, gi større rom for langsiktig overordnet planlegging og føre til bedre samordning på tvers av departementene. De første viktige skritt er tatt, nå må vi ta de neste nødvendige skritt mot en bedre organisert justissektor.

Et flertall i komiteen mener at en utvidelse av fengselskapasiteten bl.a. bør kunne baseres på at private gis mulighet til å bygge og ombygge og så leie ut til kriminalomsorgens drift. Bruk av sivilforsvars- og eventuelt forsvarsanlegg, f.eks. Vardåsen leir i Kongsvinger, som et ledd i å redusere soningskøen, er komiteen også innstilt på. Dette er synspunkter jeg tar med meg i mitt arbeid, sammen med det forhold at komiteens flertall ber om at det gjennomføres en prøveordning hvor fangetransport settes ut på anbud under politiets ledelse og kontroll. Samtidig skal vi vurdere andre tiltak for å spare res-

surser ved fangetransport, som f.eks. bruk av sivilt ansatte. Jeg tror det er riktig å vinne erfaringer før eventuelt større omlegginger av dagens innarbeidede ordninger gjøres.

Straffesakskjeden er et prioritert område for Regjeringen. Høy kvalitet på arbeidet i politiet, domstolene og kriminalomsorgen er viktig, likeså rask flyt i straffesakskjeden, slik at saker går så raskt som mulig fra politiet til domstolene og deretter kriminalomsorgen. Gjennom effektiv straffesaksbehandling styrkes rettssikkerheten. Bevis sikres bedre, vitner husker bedre, fornærmede får en raskere avklaring, og straffedømte kan raskere gjøre opp for seg.

Vi ser nå at de senere års satsing på straffesakskjeden begynner å gi resultater. Politiet har raskere saksbehandling og økt oppklaringsprosent. Domstolene behandler flere saker enn før, og kapasitetsutnyttelsen og produksjonen av soningsdøgn i kriminalomsorgen er veldig høy. Utviklingen den senere tid viser at presset nå er størst i domstolene og i kriminalomsorgen. I begge disse leddene har restansene vært økende, selv om antall behandlede saker i domstolene og kapasitetsutnyttelsen i fengslene har økt.

Regjeringen tar i sitt budsjettforslag sikte på å videreføre et høyt aktivitetsnivå i hele straffesakskjeden.

Jeg registrerer at justissektorens budsjett under budsjettbehandlingen i Stortinget er styrket med netto 30 mill. kr. Som følge av at regjeringspartiene har lagt midler til nye stillinger i politibudsjettet, har vi nå et budsjett som burde sikre at alle politistudentene som går ut fra Politihøgskolen våren 2002, får tilbud om jobb. Dette er et forslag som, sammen med andre forslag i dagens budsjettinnstilling, også har Fremskrittspartiets subsidiære støtte.

Regjeringspartienes styrking av domstolene betyr at et høyt aktivitetsnivå opprettholdes også i dette leddet, og at det ved enkelte domstoler vil kunne iverksettes tiltak for å sikre at saker behandles grundig, samtidig som de forholdsvis raskt bringes fram til avgjørelse. Jeg ser at komiteen også er opptatt av sammenhengen i straffesakskjeden generelt og forholdene i domstolene spesielt, og at det under behandlingen i komiteen er omdisponert ytterligere 5 mill. kr til domstolene. Under komitebehandlingen er det også omdisponert 3 mill. kr til konfliktrådene.

Regjeringen har foreslått økt bevilgning til kriminalomsorgen. Dette gir kriminalomsorgen mulighet til å opprettholde det høye aktivitetsnivået og kapasitetsutnyttelsen i fengslene. Arbeidet med soningsinnhold vil også kunne opprettholdes tilnærmet på dagens nivå. Soningskøen og prognosene viser at det er behov for å øke fengselskapasiteten. Den nye anstalten i Østfold er et tiltak Regjeringen prioriterer for å møte denne utfordringen på noe sikt. Som et ledd i Regjeringens videre satsing på kriminalomsorgen videreføres også det høye opptaket av antall aspiranter ved Kriminalomsorgens utdanningscenter i 2002.

Jeg er tilfreds med det budsjettet som foreligger for 2002. Det gir justissektoren gode muligheter for å utføre

sine oppgaver på en god måte i det kommende år. Samtidig er det viktig å understreke at utfordringene er mange, og de krever at vi gjennom året, som i foregående år, viser omstillingsevne og tilpasningsdyktighet til de endrede behov vi vil møte.

Jeg vil til slutt gjerne si noe til representanten Thorkildsen, fordi jeg synes det er viktig når stortingsrepresentanter benytter Stortingets talerstol til å dele erfaringer som de har høstet, med andre. Jeg ser den måten å jobbe på, som vitneutsagn, som ikke alene skal avgjøre et arbeid, men som er viktige. Det er med på å gi ansikt til og kunnskap om mennesker vi ikke kjenner, og jeg vil gjerne understreke at representanten Thorkildsens innlegg og de eksempler hun nevnte, gjorde et sterkt inntrykk på meg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunn Karin Gjøl (A): Partiet Venstre har lange og gode tradisjoner når det gjelder forsvaret av rettsstaten og forsvaret av folks rettssikkerhet. Jeg har derfor veldig vanskelig for å forstå at statsråd Dørum i det hele tatt åpner døra på gløtt for privatisering av fangetransport, og jeg registrerte også at statsråden i sitt innlegg ikke viste noen stor entusiasme for forslaget. Jeg vil da utfordre statsråden litt på de problemstillingene som knytter seg til denne privatiseringen. For det første er ingen av de berørte fagmiljøene konsultert, og det er en rekke rettslige problemstillinger som ikke er avklart, og som må avklares før man i det hele tatt setter i gang med dette. Mitt spørsmål er om statsråden synes det er forsvarlig å privatisere makt. Er det greit å delegere makt f.eks. til Falken eller Securitas? Arbeiderpartiet synes på ingen måte at det er greit å delegere makt utover den maktutøvelsen vi allerede har i politiet. Har statsråden tenkt igjennom problemstillingen knyttet til bl.a. krav om vandel med hensyn til dem som skal utføre fangetransporten, og spørsmålene rundt taushetsplikt? Og har statsråden tenkt igjennom at såkalt lette transportere, som man her i første rekke snakker om kan utføres av private, kan utvikle seg til å bli svært vanskelige fangetransporter? Kanskje er det slik at man sparer noen kroner på fangetransporter, men er det virkelig blitt slik at noen sparte kroner og ører er viktigere enn den enkelte borgers rettssikkerhet?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg skal avstå fra polemikk, selv om det var en klar polemisk undertone i representantens spørsmål til meg.

Forslaget fra komiteens flertall går på følgende: Man er opptatt av at politifaglig innsats ikke i tilstrekkelig grad hjelper dem som skal ha hjelp, enten det er på gata eller ved oppfølging i politidistriktene. Man er kjent med at en stor del av politiets tid går til fangetransporter. Man er da opptatt av å se på om man kan ha en bedre ressursutnyttelse, og det kommer til uttrykk på to måter: For det første ber man oss om å gjennomføre en prøveordning med anbud, men under ledelse og kontroll av politiet, dvs. altså selve myndighetsutøvelsen, for det andre ber man om at vi ser på andre ressurs sparende tiltak, som

f.eks. bruk av sivilt ansatte. Dette ser jeg på som at komiteen ber departementet om å se på ulike tiltak som i sum sørger for at politifaglig innsats blir konsentrert der folk har bruk for det, enten i direkte synlig innsats eller ved det vi kaller aktivt politi ved innsatsen i politidistriktene. På denne måten gir komiteens flertall opplegget til å skaffe oss et referansegrunnlag, en erfaringsbase, for å se om vi kan gjøre ting på en bedre måte. Det er faktisk slik at det i Sem-erklæringen står helt klart og tydelig – og den har jeg vært med på å lage – at man skal se på situasjoner hvor man kan frita politiet, altså det vi kaller den politifaglige innsatsen, for oppgaver som andre kan gjøre. Men jeg har tidligere i denne salen på spørsmål svart, og jeg gjentar det i dag, at det er ikke myndighetsutøvelsen man kan sette bort, men hvis det er praktiske oppgaver man kan sette bort og dermed få mer igjen for penge, gjør vi selvfølgelig det. På samme vis har en fraksjon i komiteen gitt uttrykk for, noe ingen har kommet inn på, at vi skal se på kostnadene ved uttransportering av asylanter, som er veldig høye. Vi har plikt til å gjennomgå kostnadene for å se at vi har mest mulig effektivitet for skattekrone. Så skal vi samtidig selvfølgelig sørge for at både rettssikkerhet og myndighetsutøvelse blir ivare tatt på en skikkelig måte.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Vi starter med motsatt utgangspunkt i forhold til det forrige representant tok opp i sitt spørsmål til statsråden. Vi ønsker å rose statsråden for det initiativet han har tatt, og den kreativiteten han har utvist så langt i forhold til å tenke annerledes. Faktum er at grunnen til at man er nødt til å gjøre de håndgrepene, er en konsekvent underbudsjettering, hvor skiftende regjeringer ikke har tatt det nødvendige ansvaret. Derfor må vi gjøre ting utradisjonelt. Vi støtter selvfølgelig opp om at vi skal lage et prøveprosjekt hvor fangetransporten vurderes satt ut på anbud for å frigjøre midler. Det samme gjelder private fengsler. Har vi alternativer som kan frigjøre midler, skal de prøves ut. Det samme gjelder forsvars- og sivilforsvarsanlegg dersom det kan frigjøres midler til å styrke øvrige biter av justisbudsjettet. Da blir mitt spørsmål til statsråden: Finnes det utover de momentene og forholdene vi nå har sett på, andre oppgaver der statsråden ser for seg at man kan gjøre ting annerledes ved omstrukturering og omorganisering, som også vil frigjøre midler? Vi har registrert at statsråden har påpekt at driftsbudsjettet til politi- og lensmannsetaten bl.a. bør ses på, og vi imøteser svarene med spenning.

Statsråd Odd Einar Dørum: Det er et faktum at i den saken som har vært nevnt om fangetransport, men først og fremst om fengsler, har Fremskrittspartiet hatt ett utgangspunkt og Arbeiderpartiet et annet, og Arbeiderpartiets utgangspunkt er «vil ikke». Så har regjeringspartiene kunnet danne flertall sammen med Fremskrittspartiet når det gjelder fengsler – ikke ved å sette bort drift, men ved å gjøre noe så praktisk som å la noen bygge, og så leie bygget – og så har man da sagt seg villig til å gå inn på en rekke ressursparende tiltak for fangetransporten.

Det representanten Ellingsen spør meg om i den forbindelse, er om det er andre steder vi kan ha trykk. Det er klart at vi kan ha trykk gjennom politireformen, gjennom den situasjon at vi i politidistriktene nå kanskje vil oppleve at politiledere lokalt vil måtte se på kostnadene ved de husleiekontraktene de har, opp mot f.eks. de midlene de har til rådighet for å drive fritt og hjelpe folk. Og det kan jo da tenkes, når husleiekontrakter skal fornyes, at man har valget – ikke å gjøre det dårlig, men litt mindre bra enn det «bra» man har nå, til fordel for at man kan bruke de midlene man da får, til å sørge for at det er folk til rådighet, enten ute eller inne på stasjonene, for å drive det som jeg kaller for aktivt politi, nemlig et politi som er tilgjengelig for folk, og som man samtidig vet følger opp tiltakene.

På samme måte er jo det som ligger i domstolene, et tema, ved å se på moderne saksbehandlingsystemer, hvor det ligger betydelige midler i budsjettet for neste år, men som dermed ikke er fullført. Denne tenkningen tror jeg vi må ha med oss hele veien, og vi må tore å ha den tenkningen. Den kommer for så vidt også de representantene fra Arbeiderpartiet og SV i møte som har vært opptatt av at man også må organisere det offentlige på en slik måte at man får mer igjen for kronene. Det å få mer igjen for kronene, må vi alle være opptatt av, og det er mitt utgangspunkt. Og til representantens spørsmål om min grunnholdning, kan jeg bekrefte: Jeg tenker på den måten hele tiden, for det er min plikt.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Først vil jeg gjerne få takke statsråd Dørum for hans lydhørhet og det jeg oppfatter som et virkelig ønske om å gjøre noe for disse kvinnene og barna, og også for at han deler min oppfatning om at enkeltpersoners historier er viktig for å få belyst forhold i samfunnet.

Jeg har noen spørsmål – sannsynligvis for mange til å kunne bli besvart på en grundig måte på så vidt kort tid, men da får også statsråden anledning til å tenke gjennom det til neste spørretime.

Det første spørsmålet er om statsråden kan konkretisere hvordan og med hvilket tidsperspektiv man vil opprette familievoldskoordinatorer ved de nye politidistriktene, som statsråden har sagt at han ønsker å få til. Har statsråden noen planer for hvordan kompetansen på dette området kan styrkes i straffesakskjeden for øvrig? Og har han tanker om hvordan vi kan få endret på holdninger som i dag bidrar til å forhindre kvinner fra å søke hjelp?

Statsråden har i dag fått høre historier om kvinner som lever på konstant flukt, og har sikkert også hørt historier om dette tidligere. Hva tenker statsråden å gjøre for disse familiene?

Til slutt: Hva vil Regjeringen foreta seg for å forebygge vold mot kvinner og barn, og for å hjelpe disse mennene til å få bukt med sin voldelige adferd?

Statsråd Odd Einar Dørum: Spørsmålet om spisskompetanse i politidistriktene står på dagsordenen i den styringsdialogen som departementet og jeg som statsråd har med Politidirektoratet. Det er med andre ord et arbeid

som vi allerede har vært opptatt av, og som jeg vil fortsette å være opptatt av. Det var et arbeid jeg også var opptatt av sist jeg satt i den statsrådposisjonen som jeg har nå, så det vil jeg følge opp. Jeg regner også med at Politidirektoratet selvfølgelig har merket seg den debatten som foregår i Stortinget, og det er min plikt å ha trykk på den.

Når det gjelder andre sider ved straffesakskjeden, finnes det nok mange anledninger generelt i den offentlige debatt til å være opptatt av hvordan mennesker møtes, men vi kan også gi lovbeskyttelse. Vi har gitt lovbeskyttelse via skjerpet reaksjon ved overgrep mot kvinner, bl.a. ved grov uaktsonhet ved voldtekt. Det er gjort endringer for å beskytte kvinner mot injuriesøksmål dersom de ikke når fram, altså for å beskytte noen mot det som noen av oss vil kalle for det dobbelte overgrep.

Når det gjelder forebygging generelt, tror jeg forebyggingen preges av at vi må gi det som er skjult, et ansikt, slik at de mennesker som har mot til å stå fram – og det krever faktisk veldig mye, vi må ikke vente det av alle – er med på å gi ansikt til noe. Jeg tror også at det «ansiktet» må kunne føre til konfrontasjoner, slik at de som utfører overgrep, må kunne tåle å bli konfrontert med det som skjer. Det er nok et krevende opplegg, som ikke jeg skal improvisere fra Stortingets talerstol, men jeg tror på den type arbeid.

Jeg tror dessverre også at Norge av og til er et så oversiktlig samfunn at vi må hjelpe noen ved å gi dem ny identitet og voldsalarmer, og dessverre også ved å flytte på seg. Men på spørsmål tidligere har jeg fra denne talerstol svart at jeg støtter det initiativ som min forgjenger tok når det gjaldt å skjerpe besøksforbudet i forhold til vold i samliv.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Anne Helen Rui (A): Budsjettinnstillingen fra justiskomiteen blir vedtatt i dag med et nytt privatiseringsvedtak og flertallsmerknader om privates inntog i kriminalomsorgen. Dette blir vedtatt fordi Norge har fått en høyrevridd Bondevik II-regjering som sitter på fanget til Fremskrittspartiet. Og den som har noen på fanget, må jo få noe igjen for tyngden ved å ha noen på fanget.

Dette privatiseringsvedtaket retter seg mot de innsatte som skal transporteres mellom rettssaler og fengsel før dom er falt, og mellom fengsler etter dom. Dette synes jeg er prinsipielt betenkelig.

Ellers er ikke justisbudsjettet så veldig mye forandret fra det Stoltenberg-regjeringen la fram, selv om jeg ikke skal undersøke at det er kommet noen viktige påplussinger underveis i prosessen. At Kap. 410, Herreds- og byrettene, får økt sine rammer med 13 mill. kr, er meget bra, spesielt for Oslo som har den lengste ventetiden nå.

For Forskolen på Hustad og for de sivile vernepliktige vil dette budsjettet bety endring. Jeg vil understreke at det er en meget god jobb som gjøres på Hustad, spesielt med VOKT-prosjektet. De kunnskapene som her gis, burde antakelig være en del av pensum på videregående. Men den kunnskapen må i framtida formidles til disse

ungdommene vi her snakker om, på en annen måte, ved kurs og seminarer.

Justisbudsjettet betyr lønn for de ansatte og drift av hele justissektoren. Men hva betyr dette budsjettet egentlig for vanlige folk rundt omkring i Norge?

Riktig forvaltet vil det bety økt trygghet for enkeltmennesker og økt sikkerhet i våre lokalsamfunn. Når politiet kan prioritere å møte opp på foreldremøter og gi foreldre og lærere innsikt i ungdommens narkotika-, alkohol- og rusvaner og hva de som foreldre og lærere bør se etter og gjøre for å unngå at ungdommene ruser seg, handler det om å forebygge kriminalitet, men også om å forebygge ødelegging av unge liv og deres familier.

Hvis politiet tar flertallsmerknaden fra komiteen på alvor og uttaler seg i høringene til skjenkebevillingssakene i bystyrene om sammenhengen mellom for mange skjenkesteder, rus, vold og kriminalitetsutvikling, vil kanskje lokale politikere forstå sammenhengen, tro på politiet og være seg sitt ansvar bevisst. Da vil vi kanskje se at forskningsresultater som viser at rus og voldsutvikling henger sammen, viser noe annet hvis vi fikk færre skjenkesteder.

Når konfliktrådene rundt omkring i kommunene våre trer i kraft og kaller inn f.eks. en 13-åring som har utført sin første kriminelle handling, der skal han møte ansikt til ansikt det mennesket som denne handlingen har gått ut over, han skal innrømme at han har gjort det, og at det er feil, han skal be om unnskyldning for det han har gjort, og han skal finne måter å gjøre opp for seg på. Da handler det om å forebygge en videre kriminell løpebane, men også om trygghet for flere ofre. Derfor er jeg spesielt glad for at Kap. 474, Konfliktråd, blir styrket med 3 mill. kr.

Når vi i innstillingen samlet går inn for at alle de nye politidistriktene må ha ansatte som kan mye om og tar seg spesielt av familievold, handler det om trygghet og sikkerhet for f.eks. gamle foreldre som har en voksen narkoman eller kanskje alkoholisert sønn som ofte er hjemme og ønsker seg penger av sine gamle foreldre og gjør livet vanskelig for dem. Når de ønsker seg hjelp, vil de kanskje få hjelp. Det kan også handle om trygghet og sikkerhet for en mor og hennes barn der faren i huset er voldelig mot dem i edru eller ruset tilstand, om de får hjelp av politiet til å få slutt på den hjemmевolden de opplever. Min påstand er derfor at justisbudsjettet kan ha stor betydning for helt vanlige mennesker i deres hverdag.

Carsten Dybevig (H): I forhold til Stoltenberg-regjeringens forslag til statsbudsjett vil det nå bli gitt 37,2 mill. kr mer til domstolene. Totalt vil rettsvesenets budsjett ramme med dette øke med 10 pst.

De økte bevilgningene viser at Regjeringen styrker rettsikkerheten for den enkelte og resulterer i en hurtigere straffesaksbehandling. Den enkelte som er siktet og påtalt, skal ha en sikkerhet for at vedkommendes sak blir behandlet av rettsvesenet raskest mulig.

I år 2000 var den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for straffesaker i herreds- og byrettene tre måneder. For straffesaker behandlet med jury i lagmannsretten var

gjennomsnittlig saksbehandlingstid sju måneder. I tillegg bruker politiet ca. seks måneder i sitt system fra pågripelse til påtale. Det tar altså i gjennomsnitt ni måneder fra forbrytelse til domsavsigelse. Med behandling i lagmannsretten tar det ytterligere seks måneder.

Veien mellom forbrytelse, siktelse, påtale, retts sak, dom og soningsstart skal være kortest mulig for den enkelte og ikke slik som statistikken i dag viser. Derfor vil en rask behandling hos politiet og i domstolene være av avgjørende betydning både for rettssikkerheten til den siktede, som straks vil få en mulighet til å renvaske seg for mistanker, og for folk flest som skal oppleve at rettsvesenet og kriminalitetsbekjempelsen er effektiv.

Den registrerte kriminaliteten har steget med 10 pst. fra 1996 til 2000. Dette skyldes i hovedsak flere anmeldte narkotikaforbrytelser og tradisjonelle vinningslovbrudd. For vinningskriminaliteten er det tyveriene som dominerer. Et viktig utviklingstrekk er det stigende antall tilfeller av ran, trusler og grove tyverier fra person på offentlig sted. Altså selv med en utvidelse av den muligheten politiet har hatt til å overvåke særlig utrygge områder, spesielt i hovedstaden, øker denne type kriminalitet. Den alminnelige oppfatningen blant det norske folk er at det skal være trygt å bevege seg på offentlige steder. Dette er en oppfatning som må vedvare. Derfor er det svært viktig at domstolene får tilført midler slik at det blir slått hardt ned på denne type kriminalitet, både gjennom mer synlig politi i det offentlige rom og strengere reaksjonsformer fra domstolene mot denne type blind vold. Kun et uanstendig samfunn viser unnvikelse overfor blind vold, som ran og trusler på offentlig sted.

Høyest frekvens blant de siktede har aldersgruppen 18–20 år. Det ser ut til at stadig flere har begynt en uheldig utvikling før fylte 15 år. Oslo har også registrert fremvekst av ungdomsgjenger dannet med utgangspunkt i ulike etniske grupperinger. De siste dagers retts sak i Oslo Tinghus vitner om at vi må være innstilt på nulltoleranse for denne type vold.

Når familien ikke strekker til, har derfor det norske samfunnet i tiår, gjennom kommuner, skoler, frivillige organisasjoner, idrettslag og andre barne- og ungdomsaktiviteter drevet forebyggende arbeid. Allikevel opplever vi at ungdommens frustrasjon får utløp i rå vold. Mange kommuner har til og med en rekke samarbeidskonstellasjoner mellom de ulike instansene. Kriminalitetsbekjempelse kan ikke være løsrevet fra politikken på andre områder. Den viktigste kriminalitetsbekjempelsen drives i hjemmet, på skolen og på arbeidsplassene.

Nesten 60 pst. av de som var siktet for forbrytelser i 1994 ble siktet for en ny forbrytelse i løpet av den etterfølgende femårsperioden. Tilbakefallet er størst blant dem som er siktet for narkotikakriminalitet. Dette betyr at kriminalomsorgen ikke i tilstrekkelig grad har lyktes i å rehabilitere de kriminelle. Vi har ikke lov til å la være å benytte frivillige organisasjoner i tillegg til det offentlige i arbeidet med rehabilitering av de innsatte.

For kriminalomsorgen økte soningskøen i 2000. Pr. 8. august 2001 var det 1 600 dommer hvor domfelte ikke hadde påbegynt soning innen to måneder etter at de var

mottatt av kriminalomsorgen. Det er ikke akseptabelt at soningskøer bygger seg opp. Forberedelsene til bygging av et nytt fengsel i Østfold er i gang, og nye midlertidige løsninger, som bruk av kompetente militære anlegg, forsøkes utnyttet. Vardåsen ved Kongsvinger er et slikt anlegg.

Jo raskere reaksjon fra lovbrudd til endelig domsavsigelse, desto større effekt vil reaksjonen ha – ikke minst i forhold til folks alminnelige respekt for rettssystemet. For hver dag som går før en forbryter møter reaksjon, dom og soning, svekkes sjansen for at samfunnets innsats har effekt. En hurtigere saksavvikling er også viktig for å unngå en oppsamling av straffbare forhold og en straffeutmåling i strid med den alminnelige rettsoppfatning.

Kriminalitetsbildet blir i stadig større grad preget av internasjonale miljøer og grenseoverskridende kriminalitet. Denne organiserte kriminaliteten, med sterke innslag av vold, trusler og represalier, er en alvorlig trussel mot rettsstaten og må bekjempes konsekvent og effektivt, nasjonalt og internasjonalt.

Neste års budsjett er derfor en styrking av kriminalitetsbekjempelsen, både med økte midler til politi og domstoler og nye strukturtiltak i kriminalomsorgen.

André Kvakkestad (FrP): Som mange tidligere talere har sagt, er det å se straffesakskjeden i sammenheng svært viktig. Slik sett er det ikke bare politiet som det er viktig å prioritere, men også et godt fungerende domstolsapparat.

Fremskrittspartiet har innenfor den rammen man har hatt til rådighet, prioritert politi, konfliktråd og domstoler. Det er da slik at vi har ønsket innenfor rammen å styrke politiet med 25 mill. kr. Det er for oss bekymringsfullt når man får signaler om at de stramme budsjetttrammene politiet har, medfører at nødvendige obduksjoner og analyser ikke blir utført.

En skal ikke se bort fra at alvorlig kriminalitet ikke oppdages bare fordi man har avsatt for lite midler for politiet til å ta disse analysene og prøvene. Nå vises ikke i statistikken det store behovet for flere rekvisisjoner av disse prøvene, men det hevdes – og i og for seg med god grunn – at man ikke ønsker å rekvirere prøver og obduksjoner man ikke har råd å betale for.

Domstolene er en meget viktig del av den totale straffesaksbehandling. Behov for raske reaksjoner mot kriminalitet og kriminelle handlinger krever også et godt fungerende domstolsapparat. Derfor har Fremskrittspartiet valgt å styrke både herreds- og byrettene og lagmannsrettene, utover det som lå i finansinnstillingen. Det er i den sammenhengen greit å påpeke overfor en del representanter fra Arbeiderpartiet at fagbudsjettet forholder seg til finansinnstillingen og Stortingets vedtak vedrørende rammer og ikke utelukkende til Regjeringens forslag. Det er altså i henhold til et tidligere stortingsvedtak om rammer vi fordeler.

Det er slik at Fremskrittspartiet ikke ser noe behov for å lette adgangen til å velge sivil verneplikt fremfor militærtjeneste. Her har Fremskrittspartiet og Høyre tidligere stått sammen. Nå har Høyre valgt å gå ut av den merkna den de tidligere har stått sammen med Fremskrittspartiet

om. Når Helleland da viser til at denne endringen fra Høyres side i forhold til hva man tidligere har sagt, ikke har noen innholdsmessig betydning, fremstår det som noe underlig.

Det er også hyggelig at en samlet komite går imot økningen av passgebyret. For Fremskrittspartiet er det viktig at det å få utstedt det eneste internasjonalt godkjente identitetsbevis, ikke skal være en ren fiskal inntektskilde. Ja, for selv innen Schengen-landene, hvor en kun trenger identitetsbevis og ikke har passkontroll, er det faktisk for nordmenn kun det norske passet som tilfredsstillende kravene til identifikasjon som Schengen-avtalen stiller.

Så til slutt: Arbeiderpartiet har snakket mye om at det å transportere en person, en fange, fra A til B er en myndighetsoppgave av store dimensjoner. Spørsmålet om hvem som skal transporteres, hvor man skal transporteres og hvordan man skal transporteres, vil fortsatt være en oppgave det offentlige har full kontroll og styring med. Det er ikke slik at private aktører løper rundt og prøver å finne mennesker de ønsker å transportere, fordi de driver med fangetransport. Det er faktisk ikke innholdet som skal være det privat definerte. Det skal være definert av det offentlige, men det er den praktiske transporten innenfor de fastsatte rammer som eventuelt kan utføres av private. Jeg kan vanskelig se at det er spesielt prinsipielt problematisk.

I den sammenheng er det jo i og for seg interessant å se på barnevernsinstitusjoner, der flere private aktører er med i bildet og der tvang ikke er en uvesentlig del av mange opplegg. Det kunne vært interessant å høre om det er en myndighetsoppgave som Arbeiderpartiet ønsker å nasjonalisere 100 pst.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Knut Storberget (A): Etter representanten Kvakkestads utlegninger om Arbeiderpartiets syn på privat fangetransport er jeg i hvert fall nødt til å dvele noe ved det i mitt innlegg.

Men jeg har aller først lyst til nå på tampen av justisdebatten, å påpeke noe av det som jeg oppfatter som hovedutfordringene som vi står overfor, og som vi faktisk til dels kan være enige om. Og jeg syns det er naturlig å ta utgangspunkt i at for ti måneder siden var det flere av oss som valgte å gå i tog i Oslos gater etter det grufulle som hadde skjedd på Holmlia. Det viste med tyngde at det fortsatt er mulig også utenfor denne sal og utenom de virkemidler vi rår over, å mobilisere folk i kamp mot kriminalitet, enten den rammer så alvorlig som den gjorde på Holmlia, eller det er hverdagskriminalitet som rammer mindre alvorlig, eller annen type kriminalitet som kanskje er mer skjult. Det er fortsatt mulig å mobilisere – ja, jeg oppfatter det faktisk slik at tiden er overmoden i forhold til det å kunne mobilisere og viljen ute til faktisk også å bli mobilisert. Dette har jo faktisk også gitt resultater, så bildet er ikke helmørkt, slik som mange kanskje tror når de leser Oslo-aviser og andre media, som ynder å framstille de store ulykkene, som på mange måter blir det

som sitter igjen på netthinnen når vi skal vurdere norsk kriminalitetsbilde.

Som flere har vært inne på i debatten, ser vi jo faktisk at man i løpet av de siste årene har klart å øke oppdagelsesprosenten, man har klart å oppklare flere saker, og man har klart å drive det gjennom hos politiet på kortere tid enn det man gjorde tidligere. Jeg vil også våge den påstanden at man i flere distrikter i Norge og under flere domstoler faktisk har klart å gjøre dette på en såpass hurtig og grei måte at man har sett klar effekt i kriminalitetsbildet, særlig når det gjelder yngre aldersgrupper. Jeg syns det er riktig at vi har det med oss i forhold til de utfordringene vi har, for det viser nemlig at det som virkelig nytter i denne kampen, er de seige, mer kjedelige tiltakene som kanskje ikke får de store avisoverskriftene, men som faktisk går på å sette de aktørene som er i straffesakskjeden, i stand til å gjøre jobben – og ikke nødvendigvis spørre oss hvor streng reaksjonen skal være, eller hvor strengt vi må ta den enkelte, men om hvor raskt og hvor klart vi kan få gjort dette.

Men jeg mener at det finnes skyer på himmelen i forhold til norsk kriminalitet, og jeg syns justisministeren for så vidt gav et greit bilde av det, både spørsmålet om organisert kriminalitet og i høyeste grad spørsmålet om rusrelatert kriminalitet, som justiskomiteen samlet, etter mitt skjønn prisverdig, nå peker på.

Det er jo et paradoks at de som gjerne har ivret mest for «frihet», særlig anført av Fremskrittspartiet lokalt og også her i Stortinget – frihet i forhold til spill, frihet i forhold til våpen, frihet i forhold til rusmidler – også er de som på mange måter skal være de mest aktive forkjemperne i forhold til kriminalitet. Og så ser man at man i den ene enden faktisk bidrar til å øke omfanget av kriminalitetsbildet.

Jeg tror at den veksten vi nå ser i norsk rusmiddelforbruk, særlig blant yngre mennesker – alkoholforbruket vokser, og det vil ikke slutte å vokse etter de grep som et samlet storting har gjort når det gjelder avgifter – og også det vi ser når det gjelder introduksjon av nye rusmidler, er hovedutfordring nr. 1 når det gjelder norsk kriminalitetsdebatt.

Den andre skyen på himmelen er selvfølgelig det som en samlet justiskomite har pekt på, at det finnes propper i systemet. Sakene stopper opp. Pøser vi på med midler og ressurser i én del av straffesakskjeden, skaper det raskt propper i en annen del av kjeden. Og det er den hovedutfordringen jeg føler at regjeringspartiene ved denne anledningen ikke har grepet tak i.

Det leder meg over til spørsmålet om kriminalomsorgen. For meg er det et paradoks at vi samlet sett i generelle merknader og i de spesielle merknader sier at nå må framtidens satsing når det gjelder justispolitikk, komme på domstoler og kriminalomsorg. Komiteens leder har presisert det i debatten, Fremskrittspartiets representanter har presisert det i debatten, og endog justisministeren har pekt på det.

Hva er det så komiteens flertall gjør med én gang man får noe ekstra midler til rådighet, enten det er ved litt intern triksing med budsjettets ramme eller de

30 milliardene som ble lagt på bordet i forbindelse med finansinnstillingen? Jo det er faktisk å ignorere totalt det området i straffesaksavviklingen og straffesakskjeden der man sjøl har vært med og pekt på at man nå trenger flere ressurser, nemlig kriminalomsorgen. Og der blir jo Arbeiderpartiet og SV stående alene med ønsket om at en god del av de pengene som kom etter at budsjettene var lagt fram av de respektive regjeringer, burde gå til kriminalomsorg – ikke nødvendigvis fordi vi syns at 20 mill. kr er et så voldsomt stort beløp, men fordi det faktisk også bidrar til å vise innretningen for hvordan de framtidige justisbudsjetter bør være.

Jeg må si at jeg er spent på om regjeringspartiene og Fremskrittspartiet virkelig følger opp de generelle merknader man har i årets justisbudsjett, i revidert nasjonalbudsjett og i neste års statsbudsjett med henblikk på spørsmålet om man virkelig er villig til å satse på kriminalomsorg, både når det gjelder flere plasser, og når det gjelder kvalitetsheving innenfor kriminalomsorgen, som er nødvendig.

Det leder meg over til den andre, mer generelle, prinsipielle debatten som det har vært tilløp til i dag, og det gjelder spørsmålet om privatisering innenfor straffesaksavviklingen. Jeg må si at jeg syns justisministeren griper noe lett på det som står i innstillingen fra justiskomiteen, hvor det faktisk ikke bes om noen utredning eller noen ny referanse i dette spørsmålet om fangetransport, men hvor det enkelt og greit bes om at man nå gjennomfører en prøveordning hvor fangetransport settes ut på anbud. Etter mitt skjønn er det det første alvorlige skritt når det gjelder å trekke private krefter inn på et område hvor staten alene tidligere har vært i en helt klar monopolsituasjon i forhold til hvem som skal utøve maktmyndigheten. Det er jo det som er det prinsipielle, og det er jo det man ikke har fått avklart i forhold til de mer prinsipielle innvendinger. Nå skal man faktisk sette i gang et prøveprosjekt som man ikke har vurdert grunnlaget for. Og det synes jeg er alvorlig. Det er alvorlig, ikke nødvendigvis fordi man ikke klarer å innbille seg eller se for seg muligheten av at private kan transportere fanger – som representanten Kvakkestad mer polemisk framstilte det – men fordi dette er det første steget på veien. Og vi hørte jo Fremskrittspartiets replikk til justisministeren som egentlig klart angav hvor presset mot den nåværende regjeringen kommer til å ligge i framtidens justisdebatter. Får vi mer av dette spørsmålet? Og hvorfor er dette alvorlig? Hvorfor reiser vi dette prinsipielle spørsmålet? Jo, ikke første og fremst fordi vi er imot at enhver kan transportere mennesker, men fordi dette dreier seg om maktutøvelse som tidligere har vært på statens hånd alene. Og den maktutøvelsen mener vi i Arbeiderpartiet fortsatt bør ligge på statlige myndigheters hånd, fordi det er knyttet særegenheter til den. Det kan f.eks. skje under en transport at man har behov for å bruke makt, men grensen må være veldig klar.

Det andre er spørsmålet om kontroll med denne makten. I hvilken grad ser man for seg at det er mulig å kontrollere denne maktanvendelsen når man setter transport ut på private hender?

Det tredje spørsmålet er kanskje vel så viktig. Det har verken med penger, makt eller kontroll å gjøre, det har faktisk å gjøre med denne maktens legitimitet. Jeg tror en av hovedutfordringene i norsk kriminalitetsdebatt og kriminalpolitikk framover faktisk blir å sørge for at borgerne i dette landet har tillit til dem som utøver makten, og at de har tillit til de maktmidler som disse myndighetene skal gjøre bruk av. Og jeg er ikke så sikker på om legitimitetsdebatten kommer styrket ut av en slik måte å drive justispolitikk på som vi nå ser, hvor et flertall i justiskomiteen har samlet seg om å sette i gang et slikt prøveprosjekt. Og der syns jeg faktisk at Venstre-mann og justisminister Dørum mer aktivt bør på banen for nettopp å flagge spørsmålet om behovet for legitimitet i forhold til de ganske enorme maktmidlene som samfunnet etter hvert får i forhold til vanlige borgere i den viktige kampen mot kriminalitet. Jeg er redd for at en slik uthuling av legitimiteten faktisk kan bidra til å gjøre annet politiarbeid verre, og at man i så måte biter seg sjøl litt i halen. Og derfor er vi i Arbeiderpartiet meget skeptiske til å begi oss inn på en slik ordning. Jeg hadde egentlig ønsket en mye klarere prinsipiell avklaring fra justisministeren på akkurat dette.

Til slutt: Mest av alt er jeg glad for at vulgærdebatten under denne behandlingen har vært fraværende, og at vi har vært enige om mye. Men jeg er svært bekymret for at regjeringspartiene denne gang ikke har valgt å balansere ressursanvendelsen i straffesakskjeden ved å overse spørsmålet om kriminalomsorg.

Linda Cathrine Hofstad (H): Trygghet og rettssikkerhet er fundamentale forutsetninger for at et velferds-samfunn skal fungere. Kampen mot kriminalitet og for et tryggere samfunn er viktig for Høyre.

Kriminalitetsbekjempelse er mer omfattende enn bare et spørsmål om økte politimannskaper og strengere straffer. Vel så viktig er den enkeltes holdning til rett og galt, og vel så viktig er det at vi politikere nærmer oss de utfordringene vi står overfor, med ydmykhet og vilje til å tenke nytt, for det finnes ingen enkle og lettvinde løsninger når det gjelder bekjempelse av kriminalitet. Jeg er derfor veldig glad for at flertallet i komiteen denne gang gir klart uttrykk for at man ønsker å bidra til at det blir tatt nye grep i justissektoren.

Det er ingen grunn til å legge skjul på at neste års budsjett fremstår som et veldig godt budsjett. Jeg er veldig tilfreds med at Samarbeidsregjeringen foreslo å øke bemanningen ved politikamrene ved å bevilge 20 mill. kr til flere stillinger. Det økte antall stillinger vil sikre at alle politistudenter som går ut fra Politihøgskolen neste år, får tilbud om arbeid i politiet.

Det er også veldig bra at samarbeidspartiene og Fremskrittspartiet sikret økte driftsmidler til politiet med 10 mill. kr, som ytterligere et bidrag i kampen mot kriminalitet. Innenfor justissektoren må man være villig til å se på nye alternative grep for å sikre økt trygghet i befolkningen. Jeg synes det er veldig gledelig at budsjettssamarbeidet med Fremskrittspartiet førte til et løft for et mer effektivt politi og justisvesen.

Enkeltsaken som kanskje er mest debattert i dag, gjelder prøveordningen hvor fangetransport skal settes ut på anbud. Fangetransport på anbud vil frigjøre vesentlig tid og ressurser i politiet, slik at politiet kan vise seg mer i gatebildet og bruke ressurser på kriminalitetsbekjempelse. Og jeg må ærlig innrømme at jeg har vanskelig for å forstå den redsel som Arbeiderpartiet og SV har i forhold til dette, og hva den går ut på, for vi har jo nettopp understreket hvor viktig det er at dette må skje under politiets ledelse og kontroll, for å sikre at jobben gjøres forsvarlig.

I likhet med representanten Thorkildsen er jeg også opptatt av utfordringene vi står overfor når det gjelder vold mot kvinner. Vold mot kvinner er brudd på grunnleggende menneskerettigheter og et alvorlig samfunnsproblem. Det er derfor svært positivt at man nå har startet oppfølgingen av den vedtatte handlingsplanen «Vold mot kvinner II 2000-2003». Handlingsplanen forplikter på mange måter politi og rettsvesen til å prioritere arbeidet for å styrke kvinners rettssikkerhet gjennom ulike tiltak.

Jeg er svært fornøyd med at Regjeringen iverksetter et forsøksprosjekt i 2002 med mobile voldsalarmer. Dette er veldig bra, for det kommer til å hjelpe mange kvinner til en tryggere hverdag. Jeg har stor tro på at denne regjeringen med justisministeren i spissen vil komme til å prioritere dette arbeidet. Troen styrkes også hvis man går tilbake og ser på det arbeidet justisministeren gjorde forrige gang han satt i regjering. Jeg har også stor tro på at denne regjeringen faktisk vil levere resultater som sørger for at kvinner som utsettes for vold, faktisk kan få muligheten til å leve uten frykt for eget liv i sine egne hjem.

Jeg setter stor pris på at Regjeringen prioriterer opprettelsen av spisskompetanse på områdene vold og seksuelle overgrep ved de enkelte politidistriktene, og at det i løpet av 2002 vil bli tatt initiativ til å opprette familievoldskoordinatorer ved hvert av landets 27 politidistrikt.

For Høyre og regjeringsspartiene er kampen mot barne- og ungdomskriminalitet en viktig prioritering. I denne sammenheng har konfliktrådene ute i kommunene vist seg å ha stor effekt overfor ungdom som begår en første kriminell handling. Konfliktråd, hvor gjerningspersonene må møte den skadelidte ansikt til ansikt, stå til rette for sine handlinger og gjøre opp for seg, bidrar til å øke forståelsen for personlig ansvar og respekt for medmennesker. Økte bevilgninger til konfliktrådene er en billig investering for samfunnet. Det finnes mye dokumentasjon på at unge mennesker som er i ferd med å pådra seg en kriminell løpebane, opplever konfliktråd som en vesentlig vekker og et hinder for å havne i uføre. Jeg er derfor svært tilfreds med at Samarbeidsregjeringen sammen med Fremskrittspartiet lyktes i å prioritere konfliktrådene ved en styrking av budsjettet med 3 mill. kr. Dette er en av statsbudsjettets poster som ikke er av mest imponerende størrelse, men hvor resultatet av bevilgningen vil ha stor betydning.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 585)

S a k n r . 3

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 vedkommende rammeområde 14 Stortinget mv., enkelte kapitler under Finans- og tolldepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 10 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002))

Ågot Valle (SV) (komiteens leder): Budsjettinnstillinga fra kontroll- og konstitusjonskomiteen inneholder ingen dramatisk. Innstillinga er enstemmig og helt i overensstemmelse med Presidentskapets forslag og Regjeringas oppfølging i budsjettproposisjonen.

Budsjettinnstillinga omfatter Stortinget og de institusjonene som er underlagt Stortinget. Det gjelder Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Riksrevisjonen og Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste.

Den største budsjettøkningen har Stortinget, med pluss 63 800 000 kr. Budsjettet omfatter den parlamentariske virksomheten i vid forstand. Det gjelder administrativ drift av Stortinget, Stortingets deltakelse i internasjonale parlamentarikerforsamlinger, øvrige reiser og stortingsrepresentantenes godtgjørelse. Den relativt store økningen er et resultat av viktige vedtak som ble gjort av det forrige storting.

På grunnlag av arbeidet til det såkalte Brørby-utvalget vedtok Stortinget i juni i år det største og viktigste bidraget til å forbedre stortingsrepresentantenes arbeidsvilkår for flere tiår. Støtteapparatet rundt stortingsrepresentantene styrkes i dette budsjettet, og det vil skje en videre opptrapping i senere år. Dermed skulle forholdene ligge vel til rette for at vi som representanter kan styrke ombudsrollen og arbeide grundigere med prinsipielle saker, slik intensjonen har vært.

Den andre nyvinninga er vedtaket om åpne høringer. Dette vedtaket ble gjort på grunnlag av første delutredning fra det såkalte Frøiland-utvalget, som nå er i gang med å utrede Stortingets kontroll med regjering og forvaltning. Komitehøringer er nå, som en hovedregel, åpne. Det er uhyre viktig i det kontinuerlige arbeidet med å styrke demokratiet. Demokratiet forutsetter åpenhet, bl.a. åpenhet rundt hvem som driver lobbyvirksomhet, og hvem som da kan legge viktige premisser for Stortingets beslutninger.

Folk her i landet skal ha innsyn i Stortingets arbeid. Det er en viktig forutsetning for å bringe debatten ut til dem sakene gjelder, og for at det skal bli mulig å engasjere seg i sakene. Det vil styrke demokratiet. Ordningen med åpne høringer forutsetter at det blir flere høringsaler her i Stortinget. Ombyggingene som da er nødvendige, vil bli muliggjort ved dette budsjettet.

Demokratiet forutsetter åpenhet i forvaltninga enten det gjelder stat, fylkeskommuner eller kommuner. Fra 1. januar 2001 gjelder offentlighetsloven også for Stortinget. Komiteen understreker at dette vil øke allmennhetens mulighet til innsyn, at det vil gjøre beslutningsgrunnlaget bedre og øke tilliten til Stortinget. Komiteen

fremhever også Sivilombudsmannens engasjement og undersøkelser om bruk av offentlighetsloven, bl.a. i Lillehammer kommune og Trondheim kommune.

Kontroll er en av de oppgavene som ethvert parlament utøver. Stortingets egen kontroll både er og skal være en politisk aktivitet. Det arbeidet som Frøiland-utvalget er i gang med, er derfor svært viktig. Utvalget har frist til ut februar 2002, og Stortinget vil så få anledning til å drøfte en rekke prinsipielle problemstillinger og forslag – som Riksrett som institusjon, Stortingets krav på informasjon i kontroll saker, kontroll- og konstitusjonskomiteens arbeid, parlamentariske granskningskommisjoner og Riksrevisjonen.

Riksrevisjonen er kanskje Stortingets viktigste premissleverandør i kontroll saker. Det har i det siste vært tilløp til debatt rundt rammene for Riksrevisjonen. Stortinget vil få anledning til å komme tilbake til lov og regler for Riksrevisjonen. Men jeg vil understreke betydningen av at Riksrevisjonen har rett til å undersøke opplysninger og dokumenter der den sjøl finner det nødvendig – med andre ord gjøre jobben sin.

Kanskje vil det være behov for grunnlovsendringer som følge av Frøiland-utvalgets rapport. Jeg tror at både dette utvalgets arbeid og den debatten som har vært etter Stortingets eget seminar om behov for konstitusjonelle reformer i mars i fjor, vil synliggjøre behovet for å gå gjennom Grunnloven. Jeg vil berømme tidligere stortingspresident Kirsti Kolle Grøndahl for at hun har tatt fatt i dette.

Grunnloven er et grunnfjell for demokratiet og menneskerettighetene. Grunnlovens innhold og tolkning endres og tilpasses tida. Historikeren Sverre Steen har sammenlignet Grunnloven med et kunstverk. «Kunstneren skaper det i inspirasjonens store øyeblikk, etterslekten tolker det og finner verdier i det som kunstneren selv aldri har hatt fremme i sin bevissthet,» har han sagt. Dette understreker behovet for en gjennomgang av Grunnloven.

Med dette vil jeg anbefale budsjettinnstillinga.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 596)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Vi er da klare for votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

Som medlemmer og varamedlemmer til styret for pensjonsordningen for stortingsrepresentanter for perioden 2001/2002-2004/2005 velges:

M e d l e m m e r :

1. Sigvald Oppebøen Hansen
2. Heidi Larssen

3. John I. Alvheim, leder
4. Heidi Grande Røys
5. Odd Holten

V a r a m e d l e m m e r :

1. Aud Gaundal
2. Trond Helleland
3. Lodve Solholm
4. Bendiks H. Arnesen
5. Magnhild Meltveit Kleppa

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Gunn Karin Gjul på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, fra Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 4, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet

Forslagene nr. 1–3 er inntatt i innstillingen, og forslag nr. 4 er omdelt på representantenes plasser.

Marit Arnstad (Sp): Bare en kort stemmeforklaring, ettersom Senterpartiet ikke er representert i justiskomiteen.

Jeg vil anbefale Senterpartiets representanter å stemme for forslag nr. 1, for forslag nr. 2 og for forslag nr. 4.

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at representanter som kommer inn i salen etter at en sak er tatt opp til votering, ikke kan delta i voteringen.

Det votes over forslag nr. 4, fra Senterpartiet:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen sak om opplæring for sivile tjenestepliktige, herunder en vurdering av Forskolen i Hustad leir.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme for forslaget. De øvrige partiene har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 85 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.08.09)

Presidenten: Det skal nå votes over rammeområde 5 med tilhørende mindretallsforslag.

Vi starter med forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet:

**«Rammeområde 5
(Justis)**

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	49 899 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	196 862 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	9 534 000	
405		Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)		
	1	Driftsutgifter	154 384 000	
410		Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	946 027 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	96 220 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	70 278 000	
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 455 910 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	44 098 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	46 852 000	
	70	Tilskudd	8 555 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	108 047 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 321 104 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	58 913 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i> ...	14 594 000	
	70	Tilskudd	6 012 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 098 666 000	
442		Politiøghøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	161 234 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	5 112 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 000 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	74 518 000	
446		Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 365 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	3 829 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	230 883 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	36 669 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 240 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	4 635 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	56 000 000	
456		TETRA – felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	25 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 706 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	493 600 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	2 332 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	278 777 000	
	71	Fritt rettsråd	187 510 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	17 643 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	1	Driftsutgifter	725 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	47 389 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	72 381 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	3 404 000	
	60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	29 573 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	38 638 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 528 000	
477		Erstatning til nordmenn som satt i japansk fangenskap under 2. verdenskrig		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
	70	Erkjenningsbeløp, <i>overslagsbevilgning, kan overføres</i>	45 000 000	
1507		Datatilsynet (jf. kap. 4507)		
	1	Driftsutgifter	17 357 000	
		Totale utgifter		11 560 222 000
I n n t e k t e r				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	949 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	808 800 000	
	4	Lensmennes gebyrinntekter	137 000 000	
3430		Kriminalomsorg (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	40 631 000	
	3	Andre inntekter	8 362 000	
3432		Kriminalomsorgens utdannings-senter (KRUS) (jf. kap. 432)		
	3	Andre inntekter	365 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	186 460 000	
	3	Salgsinntekter	7 463 000	
	4	Gebyrer – vaktelskap	199 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	983 000	
	5	Personalbarnehage	2 122 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	5 038 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	55 936 000	
	2	Salgs- og leieinntekter	388 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	24 493 000	
4507		Datatilsynet (jf. kap. 1507)		
	1	Kursavgifter	1 023 000	
		Totale inntekter		1 280 212 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 post 14
kap. 440 post 1	kap. 3440 post 2
kap. 440 post 1	kap. 3440 post 3
kap. 441 post 1	kap. 3441 post 2
kap. 441 post 1	kap. 3441 post 3
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	80 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 7 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avhol-

- delse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestemme førtidsdimittering av mannskaper slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige.

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1507 post 1	kap. 4507 post 1»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 90 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.08.40)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en egen sak for Stortinget om fri rettshjelp, der gratis førstegangskonsultasjon, fri juridisk rådgivning knyttet til offentlige servicekontor, jusstudenters rolle og utvidelse av retts-hjelpslovens saklige dekningsområde behandles.»

Senterpartiet har varslet at de vil stemme for forslaget. Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 58 mot 51 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.09.16)

Presidenten: Det vil så bli votert alternativt mellom komiteens innstilling og forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, på rammeområde 5.

Komiteen hadde instillet.

A. Rammeområde 5 (Justis)

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
61	1	Høyesterett (jf. kap. 3061) Driftsutgifter	49 899 000	
400	1	Justisdepartementet (jf. kap. 3400) Driftsutgifter	199 862 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	9 534 000	
405	1	Lagmannsrettene (jf. kap. 3405) Driftsutgifter	153 384 000	
410	1	Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410) Driftsutgifter	946 027 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	96 220 000	
414	1	Domsutgifter Driftsutgifter	70 278 000	
430	1	Kriminalomsorg (jf. kap. 3430) Driftsutgifter	1 455 910 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	44 098 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	46 852 000	
	70	Tilskudd	8 555 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	108 047 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 306 104 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	53 913 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres ...</i>	14 594 000	
	70	Tilskudd	6 012 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 098 666 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	161 234 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	5 112 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 000 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	74 518 000	
446		Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 365 000	
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	3 829 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	230 383 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	36 669 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 240 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	4 635 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	56 000 000	
456		TETRA – felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	25 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 706 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	493 600 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	2 332 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	278 777 000	
	71	Fritt rettsråd	187 510 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	17 643 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	1	Driftsutgifter	725 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	47 389 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	72 381 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	3 404 000	
	60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	29 573 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	38 638 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 028 000	
477		Erstatning til nordmenn som satt i japansk fangenskap under 2. verdenskrig		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
	70	Erkjentlighetsbeløp, <i>overslagsbevilgning, kan overføres</i>	45 000 000	
1507		Datatilsynet (jf. kap. 4507)		
	1	Driftsutgifter	17 357 000	
		Totale utgifter		<u>11 560 222 000</u>
I n n t e k t e r				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	949 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	808 800 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	137 000 000	
3430		Kriminalomsorg (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	40 631 000	
	3	Andre inntekter	8 362 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 432)		
	3	Andre inntekter	365 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	186 460 000	
	3	Salgsinntekter	7 463 000	
	4	Gebyrer – vaktelskap	199 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	983 000	
	5	Personalbarnehage	2 122 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	5 038 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	55 936 000	
	2	Salgs- og leieinntekter	388 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	24 493 000	
4507		Datatilsynet (jf. kap. 1507)		
	1	Kursavgifter	1 023 000	
		Totale inntekter		1 280 212 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 post 14
kap. 440 post 1	kap. 3440 post 2
kap. 440 post 1	kap. 3440 post 3
kap. 441 post 1	kap. 3441 post 2
kap. 441 post 1	kap. 3441 post 3
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	80 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestemme at:

- det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 7 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.

- det i forbindelse med fortsatt bobehandling i Anders Jahres dødsbo pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 50 mill. kroner.

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan:

- nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
- nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestemme førtidsdimittering av mannskaper slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige.

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1507 post 1	kap. 4507 post 1

Presidenten: Her foreligger et alternativt forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Rammeområde 5
(Justis)

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	49 899 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	199 362 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	9 534 000	
405		Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)		
	1	Driftsutgifter	151 384 000	
410		Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	941 027 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	96 220 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	70 278 000	
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 475 910 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	44 098 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	46 852 000	
	70	Tilskudd	8 555 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	108 047 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 289 304 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	53 913 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i> ...	14 594 000	
	70	Tilskudd	7 812 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 098 666 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	161 234 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	5 112 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 000 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	74 518 000	
446		Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 365 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
448		Grensekommisæren		
	1	Driftsutgifter	3 829 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	230 883 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	36 669 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 240 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	4 635 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	56 000 000	
456		TETRA – felles radiosamband for nødnetene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	25 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 706 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	493 600 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	2 332 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	278 777 000	
	71	Fritt rettsråd	187 510 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	18 643 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	1	Driftsutgifter	725 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	47 389 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	72 381 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	3 504 000	
	60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	30 473 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	38 638 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 028 000	
477		Erstatning til nordmenn som satt i japansk fangenskap under 2. verdenskrig		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
	70	Erkjentlighetsbeløp, <i>overslagsbevilgning, kan overføres</i>	45 000 000	
1507		Datatilsynet (jf. kap. 4507)		
	1	Driftsutgifter	17 357 000	
		Totale utgifter		<u>11 560 222 000</u>

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	949 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	808 800 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	137 000 000	
3430		Kriminalomsorg (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	40 631 000	
	3	Andre inntekter	8 362 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 432)		
	3	Andre inntekter	365 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	186 460 000	
	3	Salgsinntekter	7 463 000	
	4	Gebyrer – vaktelskap	199 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	983 000	
	5	Personalbarnehage	2 122 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	5 038 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	55 936 000	
	2	Salgs- og leieinntekter	388 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	24 493 000	
4507		Datatilsynet (jf. kap. 1507)		
	1	Kursavgifter	1 023 000	
		Totale inntekter		1 280 212 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 post 14
kap. 440 post 1	kap. 3440 post 2
kap. 440 post 1	kap. 3440 post 3
kap. 441 post 1	kap. 3441 post 2
kap. 441 post 1	kap. 3441 post 3
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	80 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestemme at:

1. det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 7 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.
2. det i forbindelse med fortsatt bobehandling i Anders Jahres dødsbo pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 50 mill. kroner.

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestemme førtidsdimittering av mannskaper slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige.

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1507 post 1	kap. 4507 post 1»

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de støtter innstillingen subsidiært. Senterpartiet har varslet at de støtter forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 57 mot 51 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.10.20)

Presidenten: Da gjenstår å votere over innstillingens B.

Komiteen hadde innstillet:

B. Rammeuavhengig vedtak

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en prøveordning hvor fangetransport settes ut på anbud under politiets ledelse og kontroll, og vurdere andre tiltak for å redusere politiets ressursbruk til fangetransport, herunder økt bruk av sivilt ansatte i politiet.

Presidenten: Her har Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 58 mot 51 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.11.02)

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

Rammeområde 14

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
41		Stortinget (jf. kap. 3041)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	478 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	54 300 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	66 900 000	
43		Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)		
	1	Driftsutgifter	26 900 000	
44		Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
	1	Driftsutgifter	3 200 000	
51		Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)		
	1	Driftsutgifter	259 400 000	
		Totale utgifter		<u>888 900 000</u>

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
3041		Stortinget (jf. kap. 41)		
	1	Salgsinntekter	66 000	
	3	Leieinntekter	5 984 000	
3051		Riksrevisjonen (jf. kap. 51)		
	1	Refusjon innland	250 000	
	2	Refusjon utland	250 000	
		Totale inntekter		6 550 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 4*Referat*

1. (109) Forslag fra stortingsrepresentantene Magnhild Meltveit Kleppa, Jorunn Ringstad og Inger S. Enger om en gjennomgang av lovgivningen om konsesjonskraft (Dokument nr. 8:25 (2001-2002))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
2. (110) Ny saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001 (St.prp. nr. 32 (2001-2002))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
3. (111) Rettferdsvederlag av statskassa (St.prp. nr. 30 (2001-2002))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
4. (112) Forslag fra stortingsrepresentantene Asmund Kristoffersen, Bjarne Håkon Hanssen, Olav Gunnar Ballo og Ola D. Gløtvold om sluttoppgjør mellom

staten og fylkeskommunen som følge av statens overtakelse av sykehusene m.m. (Dokument nr. 8:26 (2001-2002))

Enst.: Sendes kommunalkomiteen.

5. (113) Embetsutnemningar m.m. 1. juli 2000 – 30. juni 2001 (St.meld. nr. 5 (2001-2002))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
6. (114) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 140/2001 av 23. november 2001 om endring av EØS-avtalens protokoll 2 og 3 om bearbejdede landbruksvarer og andre landbruksvarer (St.prp. nr. 29 (2001-2002))
Enst.: Sendes næringskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
7. (115) Samtykke til ratifikasjon av valfri protokoll av 6. oktober 1999 til FN-konvensjonen om å avskaffe alle former for diskriminering av kvinner av 18. desember 1979 (St.prp. nr. 31 (2001-2002))
Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Møtet hevet kl. 13.15.
